

Minima-effectrapportage gemeente Utrecht

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Corinne van Gaalen, Sanne Lamers

Minima-effectrapportage gemeente Utrecht

De invloed van landelijke en gemeentelijke maatregelen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens

Auteurs

Corinne van Gaalen

Sanne Lamers

Nibud, mei 2020

In opdracht van de gemeente Utrecht

Voorwoord

Het Nibud (Nationaal Instituut voor Budgetvoorlichting) is een onafhankelijke stichting zonder winstoogmerk. Ons doel is het voorkomen van geldproblemen. Naast het verzamelen, berekenen en bijhouden van basiscijfers, doet of initieert het Nibud ook onderzoek naar andere aspecten over omgaan met geld. Daarbij spelen gedragsaspecten een belangrijke rol. Daarmee kunnen we snel inspelen op maatschappelijke ontwikkelingen.

Het Nibud is gespecialiseerd in het maken van de vertaalslag van de verzamelde data en kennis over de huishoudfinanciën in methodes, materialen en tools. Daarbij wordt voortdurend voeling gehouden met de actualiteit en de praktijk van alledag.

We gaan uit van drie niveaus van voorlichting en financiële educatie: direct voor consumenten (via onze websites, (social) media, interactieve tools, voorlichtingsmaterialen en hulpmiddelen en de helpdesk), via onderwijs/educatie door derden en door deskundigheidsbevordering van professionals. Als kenniscentrum vervult het Nibud ook een adviesrol naar derden.

Bij dit alles gaat het Nibud uit van een standaardmethode van begroten. Dit resulteert in een reeks voorbeeldbegrotingen met referentiecijfers die zijn gebaseerd op empirisch wetenschappelijk onderzoek. Het Nibud stelt de keuzevrijheid en de eigen verantwoordelijkheid van de huishoudens voorop.

Het Nibud geeft gemeenten meer inzicht in het effect van hun minimabeleid. Door middel van een minima-effectrapportage (MER) helpt het Nibud gemeenten het geld bestemd voor minimabeleid, optimaal te besteden.

Deze rapportage is uitgevoerd door het Nibud, in opdracht van de gemeente Utrecht. Met dit onderzoek wil de gemeente Utrecht inzicht krijgen in de effecten van haar minimabeleid.

Utrecht, mei 2020

Inhoud

Voorwoord	3
1. Inleiding	7
1.1 Centrale vraag	7
1.2 Kern minima-effectrapportage	7
1.3 Leeswijzer	8
2. Onderzoeksmethode: begrotingen	9
2.1 Inleiding	9
2.2 Inkomsten	9
2.3 Uitgaven: Basispakket & Sociale participatie	11
2.4 Uitgavensoorten	11
2.5 Voorwaarden aan de begrotingen	12
2.6 De begrotingen	12
3. Minimabeleid	13
3.1 Landelijk beleid	13
3.2 Lokaal minimabeleid	15
3.3 Regelingen voor huishoudens met een zorgvraag	19
4. Resultaten	23
4.1 Saldo inkomsten min uitgaven	23
4.2 Bestedingsruimte en armoedevallen	26
5. Vergelijking 2018 - 2020	29
5.1 Aanpassingen van de begrotingen	29
5.2 Vergelijking van de resultaten	32
6. Conclusies en aanbevelingen	35
6.1 Conclusies	35
6.2 Aanbevelingen	36
Bijlage 1 Verantwoording uitgaven	41
Bijlage 2 Begrotingen	45
Bijlage 3 Overzicht saldo inkomsten minus uitgaven	61

1. Inleiding

1.1 Centrale vraag

Iedere gemeente beschikt over mogelijkheden om invloed uit te oefenen op de financiële positie van inwoners met lage inkomens. Dat kan bijvoorbeeld door het kwijtschelden van gemeentelijke heffingen en/ of door bijzondere bijstand. Het is echter niet direct zichtbaar wat in de praktijk de effecten van die maatregelen zijn op het budget van verschillende groepen huishoudens.

De centrale vraag van dit onderzoek luidt:

Wat is het effect van landelijke en lokale inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen in de gemeente Utrecht?

Bekeken wordt welke groepen huishoudens in de gemeente goed profiteren van de verschillende inkomensondersteunende maatregelen en welke groepen minder goed. Ook maakt deze rapportage een eventuele armoedeval inzichtelijk.

1.2 Kern minima-effectrapportage

Om tot een antwoord te komen op de centrale vraag, worden voor een aantal voorbeeldsituaties alle inkomsten geïnventariseerd. Hierbij wordt rekening gehouden met alle landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende maatregelen. Dit inkomen zal in een begroting worden afgezet tegen de minimale uitgaven waarmee huishoudens met een laag inkomen worden geconfronteerd. De minimale uitgaven zijn gebaseerd op de Nibud methode van budgetteren, aangevuld met lokale tarieven en tegemoetkomingen.

1.2.1 Huishoudtypen

In deze minima-effectrapportage wordt voor een aantal huishoudtypen de bestedingsruimte inzichtelijk gemaakt. In overleg met de gemeente Utrecht is een keuze gemaakt voor de volgende voorbeeldsituaties:

- a. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd;
- b. Een alleenstaande oudere met een AOW-uitkering;
- c. Een alleenstaande oudere met onvolledig AOW en een AIO-aanvulling;
- d. Een eenoudergezin met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)
- e. Een eenoudergezin met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)
- f. Een paar zonder kinderen (niet AOW-gerechtigd)
- g. Een ouder paar met een AOW uitkering;
- h. Een ouder paar met onvolledig AOW en een AIO-aanvulling;
- i. Een paar met twee jonge kinderen (3 en 5 jaar)
- j. Een paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar)
- k. Een paar met twee kinderen, waarvan 1 meerderjarig (16 en 22 jaar);
- l. Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met chronische ziekte of beperking;
- m. Een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met chronische ziekte of beperking;
- n. Een paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd, waarvan één partner met chronische ziekte of beperking;
- o. Een ouder paar (AOW-gerechtigd), waarvan één partner met chronische ziekte of beperking.

1.2.2 Inkomensniveaus

De rapportage laat zien welke effecten de landelijke en gemeentelijke maatregelen hebben op de financiële positie van de huishoudtypen bij verschillende inkomensniveaus. In overleg met de gemeente Utrecht is in dit rapport gekozen om begrotingen op te stellen met de volgende inkomensniveaus: bijstand of AOW, 110, 125 en 150 procent van de geldende bijstandsnorm.

1.2.3 Armoedeval

Het kan voorkomen dat een huishouden met een hoger inkomen, minder overhoudt dan met een lager inkomen, nadat rekening is gehouden met alle noodzakelijke uitgaven. Bijvoorbeeld doordat er geen recht meer is op inkomensondersteunende regelingen. Als een dergelijke armoedeval zich voordoet binnen de gestelde kaders, dan blijkt dat uit de resultaten van dit onderzoek.

Hierbij onderscheiden we twee soorten armoedevallen, namelijk een armoedeval bij uitstroom uit een bijstandsuitkering naar betaald werk (werkloosheidsval/uitstroomval) en een armoedeval bij het meer gaan verdienen (doorstroomval).

Bij huishoudens boven de AOW-gerechtigde leeftijd wordt officieel niet gesproken van een armoedeval, omdat deze gewoonlijk geen inkomensstijging meemaken. Toch kan er bij hen ook sprake zijn van een geringere bestedingsmogelijkheid bij een hoger inkomen.

1.2.4 Huur

De huur vormt in de meeste huishoudens de hoogste uitgave op de begroting. De huurprijzen in dit onderzoek zijn vastgesteld in overleg met de gemeente: er wordt gerekend met een huur van 518 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en een huur van 607 euro voor meerpersoonshuishoudens. Dit zijn de standaardhuren waarmee is gerekend in de MER 2018, verhoogd met de gemiddelde huurstijgingen over 2018 en 2019.

1.3 Leeswijzer

Het rapport is als volgt opgebouwd:

In hoofdstuk 2 wordt ingegaan op de onderzoeksmethode.

Hoofdstuk 3 geeft een toelichting op landelijke en gemeentelijke inkomensondersteunende regelingen.

In hoofdstuk 4 worden kort de resultaten weergegeven: Wat is de bestedingsruimte van huishoudens met een laag inkomen? En wat zijn de effecten van het minimale beleid op de financiële positie van huishoudens met een laag inkomen?

Hoofdstuk 5 vergelijkt de resultaten van deze MER uit 2020 met de MER uit 2018.

Ten slotte staan in hoofdstuk 6 de conclusies en aanbevelingen.

In de bijlagen wordt meer informatie gegeven over bronnen van de referentiecijfers en de inkomensopbouw.

2. Onderzoeksmethode: begrotingen

2.1 Inleiding

Om het effect van inkomensondersteunende regelingen op de financiële positie van huishoudens te berekenen, maakt het Nibud gebruik van begrotingen. Uit deze begrotingen zijn de inkomsten en uitgaven van de huishoudens af te lezen.

De begrotingen in deze rapportage zijn gemaakt voor verschillende huishoudtypen op verschillende inkomensniveaus. Hierbij gaan we ervan uit dat huishoudens in een huurwoning wonen.

De begrotingen zijn voor groepen van huishoudens. De bedragen in de begrotingen zijn gemiddelden; in werkelijkheid zal de financiële situatie van de individuele huishoudens er anders uitzien. De begroting laat dus niet zien hoe de koopkracht van een individueel huishouden eruit ziet. Wel wordt duidelijk hoe de koopkracht van een groep huishoudens eruit ziet. Bij het opstellen van de begrotingen wordt geen rekening gehouden met schulden, omdat daarover niets algemeen te zeggen valt. Schulden komen echter wel vaak voor onder mensen met lage inkomens.

Alle begrotingen zijn maandbegrotingen, waarbij de inkomsten en uitgaven zijn omgerekend naar gemiddelde maandbedragen. In de praktijk kunnen er flinke verschillen zijn tussen de maanden van het jaar. Vakantiegeld wordt bijvoorbeeld jaarlijks uitgekeerd, maar wordt in deze rapportage uitgedrukt in een maandelijks bedrag. Het inkomen is in iedere begroting een vast gegeven.

2.2 Inkomsten

In deze rapportage worden op vier inkomensniveaus begrotingen opgesteld voor de betreffende voorbeeldhuishoudens: het minimuminkomen (bijstand/AOW-uitkering), 110 procent, 125 procent en 150 procent van de geldende bijstandsnorm. Met bijstandsniveau wordt in deze rapportage bedoeld de norm op grond van de Participatiewet, artikel 5 lid 1 sub c.

Uitgangspunt in deze rapportage is het totaal besteedbaar maandinkomen. Dat inkomen bestaat uit alle inkomsten van het huishouden, zoals netto salarissen, uitkeringen, kortingen op de belasting, zorgtoeslag, huurtoeslag, vakantiegeld, kinderbijslag en kindgebonden budget. In de begrotingen is geen rekening gehouden met eigen vermogen of eventuele inkomsten daaruit. Ook is er geen rekening gehouden met inkomsten uit alimentatie. Hoe de regelingen doorwerken in de begrotingen en wat de invloed is op het inkomen van de verschillende huishoudens is te zien in bijlage 2.

In de rapportage wordt verondersteld dat de huishoudens maximaal gebruik maken van alle inkomensondersteunende regelingen die op hen van toepassing zijn.

In de berekeningen zijn we ervan uitgegaan dat het gaat om eenverdieners; gezinnen waarbij slechts één partner werkt. Dit is de minst gunstige situatie. Tweeverdieners (die beiden parttime werken) hebben ten opzichte van fulltime eenverdieners enkele voordelen:

- Een groter deel van het inkomen valt in de laagste belastingschijven;
- Er is sprake van de volgende hogere heffingskortingen:
 - De algemene heffingskorting. Zeker nu de uitbetaling van de algemene heffingskorting voor de minstverdienende partner wordt afgebouwd;
 - De arbeidskorting;
 - De inkomensafhankelijke combinatiekorting voor de minstverdienende partner met kinderen tot 12 jaar.

Dit voordeel is afhankelijk van de hoogte en de verhouding van beide inkomens. Naarmate het inkomen meer gelijkmatig verdeeld is over beide partners, is het verschil in netto inkomen met eenverdieners hoger. Ter indicatie: een paar met 2 kinderen waarvan één partner een modaal inkomen van 35.000 euro bruto per jaar verdient en de andere partner geen inkomen heeft (komt overeen met ongeveer 160 procent van het minimum) heeft een netto besteedbaar inkomen van ongeveer 2.650 euro per maand. Als de ene partner 23.000 verdient (iets meer dan minimumloon) en de andere partner 12.000 euro is het netto besteedbaar maandinkomen ongeveer 400 euro hoger.

Een paar met twee kinderen, waarvan 1 meerderjarig (16 en 22 jaar)

In deze rapportage wordt tevens gekeken naar een huishouden met een thuiswonend meerderjarig kind: een paar met twee kinderen van 16 en 22 jaar.

Het inkomen van dit huishouden is als volgt berekend:

Een bijstandsuitkering voor een 22 jarige (maar ook van de ouder(s)) is afhankelijk van de grootte van het huishouden.

Bij twee personen ouder dan 21 jaar en geen student bedraagt de bijstand per persoon 714,07 euro per maand netto plus vakantiegeld van 37,58 euro per maand netto. Bij drie personen ouder dan 21 jaar is de kostendelersnorm van toepassing en bedraagt de bijstand per persoon 618,86 euro per maand netto plus vakantiegeld van 32,57 euro per maand netto.

In de situatie van een echtpaar in de bijstand en een inwonend kind van 22 jaar, ook in de bijstand ontvangt het echtpaar $2 \times (618,86 + 32,57) = 1.302,86$ euro. Ook de 22-jarige ontvangt $618,86 + 32,57 = 651,43$ euro. In het totaal ontvangt dit huishouden 1.954 euro. Op 110, 125 en 150 procent is dit bedrag vermenigvuldigd met respectievelijk 1,1, 1,25 en 1,5. Wij gaan ervan uit dat het echtpaar bijstand ontvangt (van 1.302,86 euro) en dat de rest van het inkomen wordt verdiend door het inwonend kind. Dit inkomen van het thuiswonende kind wordt volledig meegerekend bij het gezinsinkomen.

Als gevolg van het feit dat één van de kinderen meerderjarig is en een eigen inkomen heeft, zal het huishouden minder landelijke en lokale tegemoetkomingen ontvangen. Door deze vergelijking wordt het effect hiervan op de totale bestedingsruimte inzichtelijk.

2.3 Uitgaven: Basispakket & Sociale participatie

De uitgavenkant vullen we in volgens de methode van het basispakket. Het basispakket bevat uitgaven die voor elk huishouden niet of moeilijk vermijdbaar zijn. Het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor de meer vrije bestedingen.

In bijlage 1 staan de uitgangspunten en de samenstelling van het basispakket beschreven. Het basispakket is op bepaalde punten verschillend voor de diverse huishoudtypen. Een alleenstaande staat immers voor andere kosten dan bijvoorbeeld een gezin met kinderen.

De begroting bestaat uit een pakket aan vrij goedkope artikelen (niet de allergeodkoopste) die algemeen verkrijgbaar zijn. We houden geen rekening met tweedehands artikelen.

Sociale participatie

Als voorbeeld heeft het Nibud een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. Dit pakket is opgesteld in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau. Het gaat bijvoorbeeld om uitgaven aan contributies en abonnementen, bezoek ontvangen en op bezoek gaan, vakantie/uitgaan en vervoer. Sociale participatie wordt door velen als noodzakelijk beschouwd en is in veel gemeenten op de een of andere manier onderdeel van het minimabeleid. De uitgaven voor sociale participatie staan beschreven in bijlage 1.

Persoonlijk onvermijdbare uitgaven

Naast de noodzakelijke uitgaven van de pakketten zijn er in individuele gevallen persoonlijk moeilijk of niet-vermijdbare uitgaven. Dit zijn uitgaven die voor een bepaald persoon onontkoombaar zijn. Bijvoorbeeld wanneer iemand een speciaal dieet moet volgen. Voor dit soort uitgaven is vaak een tegemoetkoming mogelijk via gemeentelijk beleid.

Mensen die werken maken extra kosten ten opzichte van niet werkenden. Deze kosten zijn meegenomen in het basispakket als aparte post.

2.4 Uitgavensoorten

In alle begrotingen onderscheidt het Nibud drie soorten uitgaven:

- Vaste lasten: Komen regelmatig terug. Meestal vaste bedragen waar een contract aan ten grondslag ligt. Voorbeelden zijn de huur, energiekosten en verzekeringen.
- Reserveringsuitgaven: Komen niet regelmatig voor. De hoogte is niet precies bekend. Voorbeelden hiervan zijn de kosten voor inventaris (meubels, apparatuur/witgoed) en kleding.
- Huishoudelijke uitgaven: Steeds terugkerende uitgaven die maandelijks kunnen variëren. Voorbeelden zijn voeding, was- en schoonmaakartikelen, persoonlijke verzorging.

Lokale tarieven

In deze rapportage wordt gerekend met minimale bedragen die huishoudens nodig hebben om deze uitgaven te kunnen betalen. Voor de uitgaven is waar mogelijk uitgegaan van lokale tarieven. Voorbeelden hiervan zijn de tarieven voor heffingen, de premie van de collectieve zorgverzekering en de kosten van de peuterspeelzaal.

Minimabeleid

Als er inkomensondersteunende maatregelen zijn die een vergoeding vormen voor bepaalde uitgavenposten, dan is hier rekening mee gehouden in de begrotingen. De regelingen staan beschreven in het volgende hoofdstuk.

2.5 Voorwaarden aan de begrotingen

Aan de begrotingen worden drie belangrijke voorwaarden opgelegd.

1. Zeer goed met geld kunnen omgaan

Een goed overzicht van alle inkomsten en uitgaven is noodzakelijk. Alleen dan kan er voldoende geld opzij worden gezet om onregelmatige uitgaven te kunnen doen. Een gebrek aan goed overzicht kan vaak confronterend zijn en moeilijk te doorbreken.

2. Alle inkomensondersteuning aanvragen

Toeslagen en tegemoetkomingen beslaan vaak een groot deel van het totale inkomstenplaatje. Het is daarom belangrijk om te weten hoe en waar inkomensondersteuning moet worden aangevraagd. Het tijdig doorgeven van gegevens is hierbij belangrijk. En daarmee dus ook een vrij actieve houding.

3. Geen grote persoonlijk onvermijdbare uitgaven hebben

Hoge uitgaven zoals afbetalingen, zorgkosten of een hoge huur, kunnen het moeilijk of onmogelijk maken om een sluitende begroting op te stellen. Als de uitgaven niet omlaag gebracht kunnen worden, dan resteert er niks anders dan om te bezuinigen op overige uitgaven. In dit onderzoek zijn begrotingen opgesteld met minimale uitgaven. Als er zoveel wordt bezuinigd dat de werkelijke uitgaven onder deze minimale bedragen terechtkomen, dan ontstaat het gevaar dat er totaal geen reserves meer zijn om tegenslagen op te kunnen vangen.

Deze voorwaarden zijn voor een deel te vangen in competenties voor goed financieel beheer. Het gaat hierbij niet alleen om vaardigheden, maar ook om gedragsaspecten. Daarom is inkomensondersteuning alleen niet voldoende. Het is het ook belangrijk om ondersteuning op het gebied van het aanleren van vaardigheden te bieden, aangevuld met ondersteuning die rekening houdt met min of meer individuele gedragsaspecten.

2.6 De begrotingen

Volgens de methodiek die hierboven staat beschreven, worden de begrotingen opgesteld. Deze begrotingen staan in bijlage 2.

3. Minimabeleid

In dit hoofdstuk worden diverse landelijke en gemeentelijke regelingen voor inkomensondersteuning van minima genoemd. Alleen de regelingen die voor deze huishoudtypen van invloed zijn meegenomen in de berekeningen. Voor zover beschikbaar zijn voor alle landelijke en gemeentelijke regelingen de tarieven en bedragen gehanteerd zoals die gelden per 1 januari 2020.

3.1 Landelijk beleid

Bij het opstellen van de begrotingen worden de landelijke heffingskortingen de landelijke toeslagen en de kinderbijslag in de berekeningen opgenomen.

Landelijke heffingskortingen

Heffingskortingen zijn kortingen op de belasting. Hiermee wil de overheid bepaalde groepen ondersteunen. Denk aan ouders, ouderen en gehandicapten. Door de heffingskorting betalen zij minder belasting.

De volgende heffingskortingen (2020) zijn voor de voorbeeldhuishoudens van belang:

Algemene heffingskorting

Voor iedereen boven de 18 die inkomstenbelasting betaalt, ook als men niet werkt. De algemene heffingskorting bedraagt maximaal 2.711 euro per jaar voor mensen onder de AOW-gerechtigde leeftijd en 1.413 euro voor mensen vanaf de AOW gerechtigde leeftijd.

Arbeidskorting

Voor iedereen die betaald werk heeft, ook als men daarnaast nog gedeeltelijk een uitkering ontvangt. De arbeidskorting bedraagt maximaal 3.819 euro per jaar.

Inkomensafhankelijke combinatiekorting

Voor werkende ouders met kinderen jonger dan 12 jaar. Deze wordt toegekend aan de alleenstaande ouder of aan de minst verdienende fiscale partner. Deze heffingskorting bedraagt maximaal 2.881 euro per jaar.

Ouderenkorting en alleenstaande ouderenkorting

Heffingskortingen voor AOW-gerechtigden. De ouderenkorting bedraagt maximaal 1.622 euro per jaar; de alleenstaande-ouderenkorting is 436 euro per jaar.

Landelijke toeslagen

Toeslagen zijn bijdragen van de overheid om tegemoet te komen in de kosten voor de zorgverzekering, huur of kind(eren). Of een huishouden recht heeft op bepaalde toeslagen, is afhankelijk van een aantal factoren waaronder het inkomen.

De volgende toeslagen zijn van belang voor de voorbeeldhuishoudens:

Zorgtoeslag

Zorgtoeslag is een bijdrage van de overheid voor de kosten van de zorgverzekering. Iemand kan aanspraak maken op zorgtoeslag vanaf 18 jaar. Dit geldt voor zowel alleenstaanden als stellen. Het inkomen moet wel onder de inkomensgrens vallen. Een alleenstaande heeft recht op zorgtoeslag bij een toetsingsinkomen van 30.481 euro of minder. Voor samenwonenden is deze grens 38.945 euro.

Naast de inkomensgrens is er ook een vermogensgrens voor de zorgtoeslag. In 2020 bedraagt deze voor alleenstaanden 116.613 euro en voor paren 147.459 euro. De zorgtoeslag voor een alleenstaande is maximaal 104 euro per maand. Voor een stel is de zorgtoeslag maximaal 199 euro. Hoe lager het inkomen, hoe meer toeslag iemand ontvangt.

Huurtoeslag

Huurtoeslag is een bijdrage van de overheid in de huurkosten. Huurders van een zelfstandige huurwoning kunnen in aanmerking komen voor huurtoeslag. De hoogte van de huurtoeslag is afhankelijk van het inkomen, het vermogen, de huishoudsamenstelling en de huur.

Een- en tweepersoonshuishoudens krijgen boven de minimale basishuur huurtoeslag tot een huur van 432,51 euro.¹ Voor een huur boven dit bedrag wordt 65 procent van de huur tot 619,01 euro vergoed (663,40 euro voor driepersoonshuishoudens of meer). Alleenstaanden of ouderen/hulpbehoevenden krijgen boven deze huur tot een huur van maximaal 737,14 euro vervolgens nog 40 procent vergoed. Voor ouderen is de minimale basishuur enkele euro's lager. De basishuur is inkomensafhankelijk waardoor de huurtoeslag daalt bij een hoger inkomen.

Vanaf 1 januari 2020 kent de huurtoeslag geen inkomensgrenzen meer. Hoe hoog het inkomen mag zijn, hangt af van de huur, leeftijd en de samenstelling van het huishouden.

De vermogensgrens voor de huurtoeslag van 30.846 euro is strenger dan voor de zorgtoeslag.

Kinderopvangtoeslag

Kinderopvangtoeslag is een tegemoetkoming in de kosten van kinderopvang. De kinderopvangtoeslag is geregeld in de Wet Kinderopvang. De wet geldt voor dagopvang voor kinderen van 0 tot 4 jaar en buitenschoolse opvang voor basisschoolkinderen. Maar ook voor opvang door ouderparticipatiecrèches of gastouders via een gastouderbureau en voor de peuterspeelzaal. Informele opvang door familie of kennissen valt hier dus niet onder.

Om voor kinderopvangtoeslag in aanmerking te komen moet de instelling zijn aangemeld bij het Landelijk Register Kinderopvang. Ook moeten, in het geval van paren, beide ouders werken, tenzij er een re-integratietraject wordt gevolgd.

De vergoeding wordt berekend over een maximaal uurtarief van 8,17 euro voor kinderen tot 4 jaar (dagopvang) en van 7,02 euro voor kinderen in de basisschoolleeftijd (buitenschoolse opvang). Wanneer iemand per uur meer dan dit bedrag betaalt, ontvangt hij of zij over dit extra deel geen toeslag.

Er gelden grenzen voor het totaal aantal uren waarvoor kinderopvangtoeslag aangevraagd kan worden.

Kindgebonden budget

Iedereen met kinderen jonger dan 18 jaar kan in aanmerking komen voor het kindgebonden budget. Dit is een maandelijks, inkomensafhankelijke bijdrage in de kosten van kinderen. Voorwaarde is dat iemand zijn of haar kind 'in belangrijke mate onderhoudt'.

¹ De minimale basishuur is inkomensafhankelijk en bedraagt voor huishoudens op minimumniveau 232,65 euro. Bij een hoger inkomen wordt de basishuur hoger.

Alleenstaande ouders met een verzamelinkomen tot 21.431 euro ontvangen het maximum kindgebonden budget. Voor paren met kinderen is de inkomensgrens in 2020 flink verhoogd, deze inkomensgrens ligt op 38.181 euro. Na dit inkomen wordt de hoogte van het bedrag geleidelijk afgebouwd. Het bedrag aan kindgebonden budget is afhankelijk van het aantal kinderen en de leeftijd van de kinderen. Voor alleenstaande ouders is dit hoger dan voor paren. Het kindgebonden budget voor het tweede kind is lager dan voor het eerste kind en vanaf het derde kind eveneens lager dan voor het tweede kind. Vanaf 12 jaar is het kindgebonden budget hoger.

Kinderbijslag

Een ouder heeft recht op kinderbijslag voor thuiswonende eigen kinderen, stiefkinderen tot 18 jaar en soms voor pleegkinderen tot 16 jaar. Kinderbijslag wordt eenmaal per kwartaal uitgekeerd. De bedragen worden in het geval van meerdere kinderen bij elkaar opgeteld. De bedragen voor kinderbijslag zijn afhankelijk van de leeftijd van het kind. De kinderbijslag voor een kind van 12 tot 18 jaar bedraagt 316,41 euro. Voor 6 tot 12 jaar en voor 0 tot 6 jaar is het respectievelijk 268,95 euro en 221,49 euro.

3.2 Lokaal minimabeleid

Naast de landelijke inkomensondersteunende maatregelen heeft de gemeente Utrecht voor huishoudens met een laag inkomen ook een lokaal minimabeleid. Voor mensen met zorgkosten zijn er nog aanvullende regelingen. Die staan in paragraaf 3.3.

3.2.1 Kwijtscheldingsbeleid

In de gemeente Utrecht kan voor alle lokale lasten die voor huurders gelden, kwijtschelding worden aangevraagd. De gemeente toetst bij het vaststellen van de kwijtschelding aan 100 procent van de norm op grond van de Participatiewet. Dat wil zeggen dat afhankelijk van het vermogen, huishoudens met een inkomen op bijstandsniveau in principe geen gemeentelijke heffingen hoeven te betalen. Bij een inkomen hierboven wordt de betalingscapaciteit berekend door het inkomen te verminderen met het norminkomen. Er vindt een correctie plaats voor eigen uitgaven aan huur en voor nominale ziektekostenpremies.

De beleidsvrijheid ten aanzien van het kwijtscheldingsbeleid wordt bepaald door landelijke regelgeving. Hierbij wordt aan gemeenten de mogelijkheid geboden om rekening te houden met de kosten voor kinderopvang en om voor AOW'ers uit te gaan van de netto AOW in plaats van de bijstandsbedragen. De gemeente Utrecht maakt gebruik van de mogelijkheid om uit te gaan van de verhoogde norm voor AOW'ers, maar houdt geen rekening met de kosten voor kinderopvang bij de bepaling van de betalingscapaciteit.

Bij het waterschap is kwijtschelding mogelijk voor de zuiveringsheffing en de watersysteemheffing ingezetenen. Bij de berekening van de kwijtschelding hanteert het waterschap, net zoals de gemeente, de norm van 100 procent van de toepasselijke norm.

De betalingscapaciteit (en daarmee de kwijtschelding) van de gemeentelijke heffingen en het waterschap wordt gezamenlijk berekend, over de aanslag van beide heffingen samen.

3.2.2 Collectieve (aanvullende) zorgverzekering: de U-polis

Het verzekeren tegen ziektekosten is voor iedereen wettelijk verplicht. Voor inwoners met een laag inkomen biedt de gemeente Utrecht een collectieve zorgverzekering aan van zorgverzekeraar Zorg en Zekerheid, de U-polis.

Inwoners kunnen kiezen uit een vaste basisverzekering met twee verschillende aanvullende pakketten: AV-Utrecht Standaard en AV-Utrecht Top. Dit laatste pakket is duurder, maar kent meer en hogere vergoedingen. Bovendien is in dit pakket het eigen risico meeverzekerd.

In dit onderzoek rekenen we met de premie van de AV-Utrecht Top, omdat de meeste inwoners die gebruik maken van de U-polis voor deze aanvullende verzekering gekozen hebben. Dit blijkt ook een terechte keuze: meer dan 80 procent van de deelnemers gebruikt het volledig eigen risico.

Tabel 1: premie en bijdrage collectieve zorgverzekering gemeente Utrecht 2020

	Premie	Voordeel	Kosten verzekerde
AV-Utrecht Standaard	€ 144,45	€ 13,21	€ 131,24
AV-Utrecht Top	€ 202,55	€ 21,21	€ 181,34

Om voor de U-polis in aanmerking te komen, hanteert de gemeente Utrecht een inkomensgrens van 125 procent van de geldende bijstandsnorm. Op 150 procent gaan we uit van een gemiddelde basisverzekering plus aanvullende verzekering, waarbij het eigen risico niet is meeverzekerd.

De kosten van de premie zijn in de begrotingen opgenomen onder de uitgavepost 'zorgverzekering'. De zorgtoeslag die huishoudens ontvangen is in de begrotingen opgenomen bij de inkomsten.

De post 'eigen risico zorgverzekering' is voor de eerste drie inkomensniveaus (100, 110 en 125 procent van het toepasselijk minimum) op nul euro gezet, omdat het eigen risico is herverzekerd. Dat is bij een inkomen op 150 procent van de geldende bijstandsnorm niet het geval. Men zal dan zelf geld moeten reserveren om het eigen risico op te kunnen vangen.

3.2.3 De U-pas

De U-pas is een 'meedoen-pas' voor inwoners in de gemeente Utrecht met een laag inkomen. Zowel kinderen als volwassenen kunnen het jaarlijkse persoonlijke budget inzetten voor sportieve en culturele activiteiten. Kinderen kunnen het budget daarnaast inzetten voor de bekostiging van schoolactiviteiten. Het U-pasbudget wordt voor een kind dan ook wel 'Kindpakket' genoemd. Er is dus geen aparte participatieregeling en schoolkostenregeling, maar één budget waarbij men vrij is hoe men dit wil besteden.

Kinderen en volwassenen kunnen de U-pas aanvragen als het huishoudinkomen niet meer is dan 125 procent van het toepasselijk minimum. Het maximale U-pasbudget per jaar verschilt met de leeftijd:

- 0 t/m 3 jaar: 150 euro
- 4 t/m 11 jaar: 275 euro
- 12 t/m 17 jaar: 385 euro
- 18 jaar en ouder: 120 euro

Kinderen van mensen in de COA die nog geen status hebben krijgen ook een U-Pas, evenals de kinderen van mensen in een schuldregeling.

Het budget voor de U-pas is voor de verschillende huishoudens in de begrotingen opgenomen bij de post 'sociale participatie'.

Kinderen die naar het voortgezet onderwijs gaan kunnen tijdens hun middelbareschooltijd, éénmalig een laptop aanschaffen uit het U-pas budget met een aanschafwaarde van maximaal 350 euro. Dit kan tijdens hun héle middelbare schoolperiode, dus niet per se in de eerste jaar. Dit bedrag van 350 euro is als maandbedrag verrekend met de post 'onderwijs'. Hierbij is het bedrag verdeeld over vijf jaar, het gemiddeld aantal schooljaren.

3.2.4 Individuele inkomenstoelage

De Individuele Inkomenstoelage (IIT) in de gemeente Utrecht is bedoeld voor huishoudens tussen de 21 jaar en de AOW-gerechtigde leeftijd, die drie jaar of langer van een inkomen leven dat niet hoger is dan 110 procent van de geldende bijstandsnorm. Uitzondering zijn paren met minimaal één kind van 12 jaar of ouder. Voor deze groep loopt de IIT door tot 125 procent. Wel wordt het bedrag lager: huishoudens met een inkomen tot 110 procent komen in aanmerking voor een hoger bedrag dan huishoudens met een inkomen tussen 110 en 125 procent.

Voorwaarde om voor de IIT in aanmerking te komen is dat er geen zicht op inkomensverbetering is, waarbij de gemeente rekening houdt met de eigen krachten en bekwaamheden en met de eigen inspanningen om het inkomen te verbeteren. Daarnaast mag het eigen vermogen niet hoger zijn dan het wettelijk vrij te laten vermogen.

De hoogte van de individuele inkomenstoelage hangt af van de gezinssituatie en het inkomen. De bedragen vanaf 1 januari 2020 zijn voor een:

- alleenstaande: 231 euro
- alleenstaande ouder met kind(eren) jonger dan 12 jaar: 51 euro
- alleenstaande ouder met ten minste 1 kind van 12 tot 18 jaar: 629 euro
- paren: 591 euro
- paren, met kind(eren) jonger dan 12 jaar: 591 euro
- paren, met ten minste één kind van 12 tot 18 jaar:
 - > 837 euro bij een jaarinkomen lager dan 26.222 euro
 - > 419 euro bij een jaarinkomen vanaf 26.222 euro tot maximaal 30.877 euro

Bij de resultaten van deze rapportage wordt een vergelijking gemaakt tussen huishoudens die in aanmerking komen voor de Individuele Inkomenstoelage en huishoudens die hier geen recht op hebben.

3.2.5 Individuele bijzondere bijstand

De gemeente Utrecht verstrekt voor bijzondere en noodzakelijke kosten individuele bijzondere bijstand. Om de draagkracht vast te stellen, wordt het inkomen verminderd met:

- het bedrag van de particuliere oudedagsvoorziening dat buiten beschouwing wordt gelaten (artikel 33 lid 5 PW)
- de bedragen van de toeslagen voor personen jonger dan 21 jaar (artikel 6 RBBU)
- Inkomensvoorziening voor personen van 18, 19 of 20 jaar oud, die in een inrichting verblijven (Artikel 7 RBBU).

Het inkomen wordt vervolgens vermeerderd met het vermogen dat niet wordt vrijgelaten o.g.v. artikel 34 PW. Hierbij wordt rekening gehouden met het vermogen op het moment van aanvraag.

Op basis van het op bovenstaande manier vastgestelde inkomen, wordt de draagkrachtruimte bepaald:

- Bij een inkomen hoger dan 100 procent en lager dan 110 procent wordt 5 procent als draagkracht beschouwd
- Bij een inkomen hoger dan 110 procent en lager dan 200 procent wordt 30 procent als draagkracht beschouwd
- Bij een inkomen hoger dan 200 procent wordt 100 procent als draagkracht beschouwd

De individuele bijzondere bijstand wordt in dit onderzoek niet meegenomen omdat deze sterk afhankelijk is van de persoonlijke situatie.

Uitzondering zijn de huishoudtypen met een zorgvraag. Bij deze huishoudtypen gaan we uit van een aantal veronderstellingen die worden beschreven in paragraaf 3.3.

Indien voor een of meer van deze voorzieningen individuele bijzondere bijstand kan worden aangevraagd, wordt dit meegenomen in de begroting.

3.2.6 Huurkorting

U-Pashouders met een huur boven de aftoppingsgrens kunnen korting krijgen op de huur, zodat de netto huur niet meer bedraagt dan de aftoppingsgrens. In deze rapportage wordt gerekend met huren onder de aftoppingsgrens. De huurkorting is daarom niet meegenomen.

Een vergoeding vanuit het woonlastenfonds kan niet meer aangevraagd worden. De oude gevallen zitten in een overgangsregeling. Daarom wordt deze regeling niet meegenomen.

3.2.7 Particulieren fondsen

Binnen de gemeente Utrecht zijn diverse particuliere fondsen actief, te weten de Stichting Leergeld, het Jeugdfonds Sport en Cultuur en het Paul Verweel Sportfonds. Daarnaast is er nog de zwemvangnetregeling. Via deze fondsen worden vergoedingen verstrekt voor schoolzaken, sport, muziek, sportoutfits en laatste route naar een zwemdiploma. Laptops en fietsen voor kinderen op de middelbare school lopen via de U-pas en niet via de Stichting Leergeld.

De vergoedingen van de genoemde fondsen worden niet de begrotingen meegenomen. Er zijn geen vaste bijdragen voor bepaalde situaties, zoals in veel andere gemeenten het geval is. De fondsen worden alleen in individuele gevallen ingezet.

3.2.8 Kinderopvang en peuterspeelzaal

Peuterspeelzaalkosten

In dit onderzoek gaan we ervan uit dat alleenstaande ouders en paren zonder werk (met een bijstandsuitkering) of paren waarvan een van beide partners werkt (met een inkomen vanaf 110 procent) gebruik maken van de Voorschoolse Educatie.

Per 1 januari 2018 kunnen ouders voor de kosten van de Voorschoolse Educatie kinderopvangtoeslag aanvragen, mits zij voldoen aan de voorwaarden om voor deze toeslag in aanmerking te komen. Eén van deze voorwaarden is dat beide ouders werken.

Als een of beide ouders niet werken, zoals bij onze voorbeeldhuishoudens het geval is, dan betaalt de gemeente een deel van de kosten voor de voorschool. Dit staat gelijk aan de kinderopvangtoeslag minus de ouderbijdrage. Ouders betalen zelf een ouderbijdrage op basis van hun inkomen volgens de landelijke ouderbijdrage tabel. Als een kind een indicatie heeft voor Voorschoolse Educatie, heeft het kind recht op 10 uur per week opvang (vanaf augustus 2020 wordt dit 16 uur). Als er geen indicatie is, mag het kind 5 uur naar de opvang. In deze rapportage gaan we uit van peuters zonder indicatie en rekenen we met 5 uur opvang in de week.

De kosten voor de Voorschoolse Educatie zijn in de begrotingen opgenomen onder de post 'kinderopvang'.

Kosten kinderopvang

Bij een inkomen boven bijstandsniveau gaan we ervan uit dat de alleenstaande ouder met jonge kinderen enkele dagen per week werkt en gebruik maakt van de kinderopvang. Hierbij gaan we ervan uit dat de alleenstaande ouder bij een inkomen van 110 procent van het minimum 20 uur kinderopvang per week afneemt en boven de 110 procent 30 uur per uur.

Voor de kosten van kinderopvang komt de alleenstaande ouder in aanmerking voor kinderopvangtoeslag. Vervolgens resteert een eigen bijdrage in de kosten van de kinderopvang, die door de alleenstaande ouder met jonge kinderen zelf moet worden bekostigd.

De kosten voor kinderopvang zijn in de begrotingen opgenomen onder de post 'kinderopvang'. Voor de kosten van de kinderopvang is een gemiddelde genomen van diverse kindercentra in de gemeente Utrecht. Het gemiddelde tarief kwam uit op 8,50 euro per uur. De kinderopvangtoeslag is in de begroting opgenomen bij de inkomsten.

3.3 Regelingen voor huishoudens met een zorgvraag

In dit onderzoek worden tevens vier huishoudens met extra zorgkosten onderzocht:

- Een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met chronische ziekte of beperking;
- Een alleenstaande oudere (AOW-gerechtigd) met chronische ziekte of beperking;
- Een paar onder de AOW-gerechtigde leeftijd, waarvan 1 met chronische ziekte of beperking;
- Een ouder paar (AOW-gerechtigd), waarvan 1 met chronische ziekte of beperking.

Hieronder wordt eerst dieper ingegaan op de voorzieningen van de gemeente Utrecht voor huishoudens met een zorgvraag. Daarna worden de profielen van deze huishoudtypen nader omschreven en wordt bekeken wat het effect van de regelingen is op de maandbegroting van de huishoudens met een zorgvraag.

3.3.1 Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo)

De Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo) zorgt ervoor dat mensen met een handicap, chronisch zieken en ouderen een zo normaal mogelijk dagelijks leven kunnen leiden. De gemeente bekijkt of hulp nodig is en waarmee iemand het beste is geholpen. Iedere gemeente regelt dit op zijn eigen manier.

Naast algemene taken, zoals het vergroten van de leefbaarheid in de gemeente, heeft de gemeente op basis van de Wmo de volgende taken:

- ondersteuning van mensen met een lichamelijke, psychische of verstandelijke beperking zodat zij mee kunnen doen aan de samenleving, bijvoorbeeld door begeleiding, zinvolle daginvulling, huishoudelijke verzorging, woningaanpassing, vervoer of een rolstoel;
- ondersteuning van mantelzorgers en vrijwilligers, bijvoorbeeld door trainingen, of ondersteuning in het geval dat de mantelzorger ziek is.

3.3.2 Collectieve zorgverzekering

Zoals in paragraaf 3.2.2 staat beschreven, kent de gemeente Utrecht een uitgebreide collectieve zorgverzekering waar huishoudens met extra zorgkosten veel profijt van kunnen hebben: de AV-Utrecht Top. Via dit pakket is onder meer het verplicht eigen risico van 385 euro per jaar meeverzekerd, evenals de eigen bijdrage voor Wmo maatwerkvoorzieningen (tot een bedrag van 370 euro per jaar).

3.3.3 Tegemoetkoming Zorgkosten

Voor inwoners met een beperking of chronische ziekte, kent de gemeente Utrecht de Tegemoetkoming Zorgkosten. Het gaat om een bijdrage van maximaal 200 euro per jaar, voor inwoners met zorgkosten van 200 euro of meer, die niet op een andere manier vergoed worden. In de begrotingen van de huishoudens met een zorgvraag is deze tegemoetkoming opgenomen onder de inkomsten.

Aan de tegemoetkoming zijn de volgende voorwaarden verbonden:

- Woonachtig in Utrecht;
- Er is sprake van een beperking of chronische ziekte;
- Er zijn zorgkosten van 200 euro of meer die niet worden vergoed;
- Het eigen risico telt niet mee, dit zijn geen bijzondere zorgkosten;
- Het laatst vastgestelde verzamelinkomen (bruto inkomen waarover belasting moet worden betaald) is maximaal 39.000 euro. Het inkomen van de partner telt ook mee;
- Er mag één aanvraag per persoon worden gedaan, voor elke persoon in het huishouden met eigen zorgkosten.

3.3.4 Uitgangspunten huishoudens met zorgvraag

Om de begrotingen voor huishoudens met een zorgvraag op te maken, moeten zogenoemde zorgprofielen worden opgesteld. Vervolgens kan bepaald worden welke extra kosten dit huishouden heeft, en welke vergoedingen daar tegenover staan. De profielen zijn opgesteld door het Nibud, in samenspraak met Ieder(In)².

² Ieder(In) is een belangenorganisatie voor mensen met een beperking of een chronische ziekte.

Voor de huishoudens vanaf de AOW-gerechtigde leeftijd geldt het volgende zorgprofiel:

- Hartklachten
- Bril
- Gehoorapparaat
- Rollator
- Een medicijn dat door (aanvullende) zorgverzekering vergoed wordt
- Lichte vorm van incontinentie
- Maakt gebruik van de maaltijdvoorziening
- 3 uur huishoudelijke verzorging per week
- 14 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Personenalarmering
- Gebruik belbus/collectief vervoer
- Woningaanpassing (drempels weg, traplift)

Het profiel voor de huishoudens onder de AOW-gerechtigde leeftijd ziet er als volgt uit:

- Stofwisselingsziekte
- Longproblemen
- Hoog medicijngebruik (deels eigen bijdrage voor betalen)
- Rolstoelgebonden
- 2 uur huishoudelijke verzorging per week
- 12 uur persoonlijke verzorging per week
- 4 uur verpleging per week
- Woningaanpassing (drempels weg, traplift)
- Personenalarmering
- Gebruik belbus / collectief vervoer

Gezien het bovenstaande, zal de begroting van de huishoudens met een zorgvraag op diverse punten afwijken van de standaardbegrotingen:

De **huishoudelijke hulp** is in de gemeente Utrecht een maatwerkvoorziening. Voor de maatwerkvoorziening geldt een eigen bijdrage via het CAK. De eigen bijdrage bedraagt maximaal 19 euro per maand. Voor paren onder de AOW-leeftijd geldt er geen eigen bijdrage.

Huishoudens met een AV-Utrecht Top verzekering (waar we in deze rapportage van uitgaan), krijgen de eigen bijdrage vergoed. Bij een inkomen boven 125 procent van het minimum moet het huishouden de eigen bijdrage Wmo zelf betalen. Dit wordt verrekend met de uitgavenpost "eigen bijdragen/ betalingen zorg".

De **persoonlijke verzorging** en **verpleging** vallen in het basispakket van de zorgverzekering. Hierdoor komen er dus geen extra kosten bij.

De **maaltijdvoorziening** zorgt voor meerkosten ten opzichte van de situatie waarin de warme maaltijd zelf wordt bereid. In deze rapportage veronderstellen we dat de AOW-gerechtigde met zorgvraag niet in staat is om zelf te koken. Bij een ouder paar met zorgvraag gaan we ervan uit dat de partner zonder zorgvraag in staat is om voor beiden te koken.

In Utrecht kost een hoofdgerecht gemiddeld vier euro. Voor deze kosten is geen bijzondere bijstand mogelijk, de gemeente subsidieert de organisatie en de bezorging. De kosten voor een zelf bereide maaltijd bedragen 2,26 euro voor een alleenstaande oudere, volgens de Nibud prijzengids. Hiermee komen de meerkosten uit op 1,74 euro. Voor vijf maaltijden per week komt dit neer op 37,70 euro per maand.

De eigen kosten als gevolg van de maaltijdvoorziening zijn in de begrotingen van de alleenstaande oudere met zorgvraag opgenomen onder de post 'voeding'.

De huishoudens met een zorgvraag maken gebruik van **collectief vraagafhankelijk vervoer**. In de gemeente Utrecht betaalt men voor de Regiotaxi een instaptarief en een tarief per zone. Voor 2020 is dat tarief 0,80 euro.

In deze rapportage wordt bij de alleenstaanden (onder en boven de AOW-gerechtigde leeftijd) met zorgvraag gerekend met acht ritten per maand van drie zones enkele reis, wat neerkomt op 51,20 euro. Bij paren gaan we uit van de helft van de ritten; vier ritten per maand van drie zones = 25,60 euro per maand. We veronderstellen dat bij degenen die een partner hebben, de partner kan rijden of ondersteunen bij de helft van de ritten.

We gaan ervan uit dat de personen met een zorgvraag geen gebruik maken van de fiets; de kosten daarvan zijn daarom uit de begroting gehaald. De extra vervoerskosten die uiteindelijk resteren (41,90 euro bij alleenstaanden en 16,30 euro bij paren) zijn opgenomen onder de post 'vervoer'.

Voor de extra **waskosten** in verband met incontinentie bij de oudere huishoudens gaan we uit van twee keer per week extra wassen, wat neerkomt op 14,91 euro per maand. Dit bedrag is in de begrotingen opgenomen onder de post 'was- en schoonmaakmiddelen'.

Voor inwoners met zorgkosten van 200 euro of meer, die niet op een andere manier vergoed worden, kent de gemeente de Tegemoetkoming Zorgkosten (zie paragraaf 3.3.3). De extra waskosten kunnen uit deze tegemoetkoming worden voldaan.

Voor de eigen betalingen voor **medicijnen** rekenen we 226 euro op jaarbasis. De kosten worden verrekend met de uitgavenpost 'zelfzorgmiddelen'. Een deel hiervan betreft geneesmiddelen op recept (123 euro) waarvan de kosten aftrekbaar zijn. Voor de eigen bijdrage voor medicijnen kan ook bijzondere bijstand worden aangevraagd. Lang niet iedereen zal dit doen, daarom gaan we in deze rapportage uit van (gedeeltelijke) verrekening via de belasting.

De kosten voor een **woningaanpassing** (drempels weg, traplift), die vanuit de Wmo wordt toegekend, worden doorgegeven aan het CAK voor de inning van de eigen bijdrage. Deze eigen bijdrage wordt óf betaald vanuit de U-polis (tot 125 procent van het toepasselijk minimum) óf men heeft de eigen bijdrage al betaald voor de huishoudelijke en persoonlijke verzorging. Daarom komen er voor deze woningaanpassingen geen extra kosten meer bij.

De kosten voor de **personenalarmering** worden in de gemeente Utrecht vergoed via de collectieve zorgverzekering. Deze kosten drukken dus niet op de begroting van huishoudens met een zorgvraag die in aanmerking komen voor de U-polis. Bij de paren gaan we ervan uit dat personen-alarmering niet nodig is, omdat er een partner aanwezig is.

Bij een inkomen boven 125 procent, wanneer men niet meer in aanmerking komt voor de U-polis, gaan we uit van een gedeeltelijke vergoeding via de (niet-collectieve) zorgverzekering. Voor de eigen bijdrage rekenen we een bedrag van 12,50 euro per maand. Dit bedrag is opgenomen onder de post "eigen bijdragen/betalingen zorg".

Naast bovengenoemde zorgkosten rekenen we nog acht euro per maand voor **attentiekosten** voor hulp van burens, vrienden, etc. Deze kosten zijn opgenomen onder de post 'eigen bijdragen/betalingen zorg'.

4. Resultaten

4.1 Saldo inkomsten min uitgaven

Dit hoofdstuk bevat de resultaten van het onderzoek.

Een en ander wordt schematisch weergegeven in tabel 1 op de volgende pagina. De tabel bevat per voorbeeldhuishouden een overzicht van het saldo van inkomsten min uitgaven bij verschillende inkomensniveaus. Achtereenvolgens is het saldo weergegeven nadat:

- alleen de uitgaven uit het basispakket zijn gedaan;
- zowel de uitgaven uit het basispakket als voor sociale participatie zijn gedaan;
- alleen de uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, rekening houdend met de Individuele Inkomenstoeslag (IIT);
- zowel de uitgaven uit het basispakket als voor sociale participatie zijn gedaan, rekening houdend met de Individuele Inkomenstoeslag (IIT).

Verder is de volgende codering weergegeven:

- Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven;
- Als een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een pijltje:
 - Een rood pijltje betekent een armoedeval ten opzichte van de situatie met een bijstandsuitkering (uitstroomval/werkloosheidsval).
 - Een grijs pijltje betekent een armoedeval ten opzichte van het voorliggende inkomensniveau (doorstroomval).

Het kan voorkomen dat een huishouden op een bepaald inkomensniveau te maken heeft met zowel een doorstroom- als een uitstroomval. In dat geval kleurt het pijltje rood. In de visualisatie is wel zichtbaar dat het om beide situaties gaat.

Uit de tabel valt af te lezen dat er voor een alleenstaande onder de AOW-gerechtigde leeftijd met een bijstandsuitkering 125 euro per maand resteert nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan.

Als naast de uitgaven uit het basispakket ook alle uitgaven aan sociale participatie zijn gedaan, dan is er een bestedingsruimte van 39 euro. Hierbij is rekening gehouden met alle landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen.

Tabel 1. Overzicht saldo inkomsten min uitgaven per maand

a. Alleenstaande		inclusief inkomstenstoeslag			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 125	€ 39	€ 145	€ 58	
110%	€ 152	€ 65	€ 171	€ 84	
125%	€ 261	€ 174	€ 261	€ 174	
150%	€ 434	€ 337	€ 434	€ 337	

b. Alleenstaande oudere		inclusief inkomstenstoeslag			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 333	€ 246			
110%	€ 328 ↓	€ 241 ↓			
125%	€ 439	€ 352			
150%	€ 549	€ 453			

c. Alleenstaande oudere (AIO)		inclusief inkomstenstoeslag			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 253	€ 166			
110%	€ 328	€ 241			
125%	€ 439	€ 352			
150%	€ 549	€ 453			

d. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)		inclusief inkomstenstoeslag			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 427	€ 288	€ 431	€ 292	
110%	€ 444	€ 305	€ 449	€ 309	
125%	€ 552	€ 413	€ 552	€ 413	
150%	€ 786	€ 602	€ 786	€ 602	

e. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)		inclusief inkomstenstoeslag			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 219	€ 68	€ 271	€ 120	
110%	€ 259	€ 107	€ 311	€ 160	
125%	€ 351	€ 200	€ 351	€ 200	
150%	€ 603	€ 389	€ 603	€ 389	

f. Paar zonder kinderen		inclusief inkomstenstoeslag			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 166	€ 31	€ 215	€ 80	
110%	€ 238	€ 102	€ 287	€ 152	
125%	€ 292	€ 157	€ 292	€ 157	
150%	€ 420	€ 265	€ 420	€ 265	

g. Ouder paar		inclusief inkomstenstoeslag			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 404	€ 269			
110%	€ 392 ↓	€ 257 ↓			
125%	€ 525	€ 389			
150%	€ 743	€ 588			

h. Ouder paar (AIO)		inclusief inkomensvoet			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 275	€ 140			
110%	€ 392	€ 257			
125%	€ 525	€ 389			
150%	€ 743	€ 588			

i. Paar met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)		inclusief inkomensvoet			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 292	€ 104	€ 341	€ 153	
110%	€ 376	€ 189	€ 426	€ 238	
125%	€ 419	€ 231	€ 419	€ 231	↓
150%	€ 539	€ 295	€ 539	€ 295	↓

j. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)		inclusief inkomensvoet			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 106	€ -94	€ 175	€ -24	
110%	€ 190	€ -9	€ 260	€ 60	
125%	€ 232	€ 33	€ 267	€ 68	
150%	€ 348	€ 76	€ 348	€ 76	

k. Paar met 2 kinderen, waarvan 1 meerderjarig (16 & 22 jaar)		inclusief inkomensvoet			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 235	€ 19	€ 304	€ 88	
110%	€ 356	€ 140	€ 426	€ 210	
125%	€ 496	€ 280	€ 531	€ 315	
150%	€ 711	€ 439	€ 711	€ 439	

l. Alleenstaande met zorgvraag		inclusief inkomensvoet			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 91	€ 4	€ 110	€ 24	
110%	€ 118	€ 31	€ 137	€ 50	
125%	€ 226	€ 140	€ 226	€ 140	
150%	€ 366	€ 269	€ 366	€ 269	

m. Alleenstaande oudere met zorgvraag		inclusief inkomensvoet			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 247	€ 161			
110%	€ 242	€ 156			↓
125%	€ 353	€ 266			
150%	€ 430	€ 334			

n. Paar met zorgvraag		inclusief inkomensvoet			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 155	€ 20	€ 204	€ 69	
110%	€ 226	€ 91	€ 276	€ 140	
125%	€ 279	€ 144	€ 279	€ 144	
150%	€ 403	€ 247	€ 403	€ 247	

o. Ouder paar met zorgvraag		inclusief inkomensvoet			
	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€ 407	€ 272			
110%	€ 394	€ 259			↓
125%	€ 527	€ 392			
150%	€ 725	€ 570			

4.2 Bestedingsruimte en armoedevallen

Bestedingsruimte

Uit tabel 1 blijkt dat in de gemeente Utrecht, na bekostiging van het basispakket, geen enkel onderzocht huishoudtype een tekort op de begroting heeft.

Als de uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan, worden wel enkele tekorten zichtbaar.

Het paar met twee oudere kinderen (14 en 16 jaar) met een bijstandsuitkering komt maandelijks 94 euro te kort. Op 110 procent is dit 9 euro. Vanaf 125 procent wordt het saldo positief.

Een belangrijke oorzaak van de lage bestedingsruimte ligt in het feit dat een paar de kosten van twee volwassenen moet dragen, zoals de kosten van de zorgverzekering, kleding en voeding. Daar komen de kosten voor de oudere kinderen nog bij, die hoger liggen dan de uitgaven voor jonge kinderen. Deze combinatie maakt dit huishoudtype financieel zeer kwetsbaar.

Daarnaast valt op dat de alleenstaande onder de AOW-leeftijd met een inkomen op bijstandsniveau en extra zorgkosten maandelijks slechts 4 euro overhoudt. Op 110 procent is dit 31 euro. Het overschot is niet groot. Als dit huishouden, naast de extra zorgkosten waar in deze rapportage mee gerekend wordt, te maken krijgt met meer persoonlijk onvermijdbare uitgaven (zie paragraaf 2.3) kan dit al snel leiden tot een tekort.

De alleenstaande zonder zorgkosten, heeft een hogere bestedingsruimte (van 39 euro). Door de extra zorgkosten wordt het saldo lager. Concreet gaat het om de extra vervoerskosten, de eigen bijdrage voor medicijnen en de attentiekosten voor mantelzorgers.

Uitstroomval

Een uitstroomval ontstaat als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op bijstandsniveau.

In de gemeente Utrecht doet dit zich voor bij de oudere huishoudens. Deze huishoudens hebben met een volledig AOW-uitkering meer bestedingsruimte dan op 110 procent van de norm. In dit geval spreken we niet direct van een uitstroomval, omdat ouderen over het algemeen niet 'uitstromen' naar een hoger inkomen. Wel kan een oudere naast de AOW een kleine pensioenuitkering hebben, waardoor het totale inkomen iets hoger uit komt, terwijl dit zich niet in een hoger saldo vertaalt.

In dit onderzoek rekenen we bij ouderen op 100 procent met een AOW-uitkering (omdat dit het vaakst voorkomt) en op 110 procent en hoger met de bijstandsnormen voor AOW-gerechtigden. Deze grenzen bepalen immers of de oudere wel of niet in aanmerking komt voor inkomensondersteunende voorzieningen. Het inkomen op 110 procent is lager dan 1,1 maal een AOW-uitkering, omdat de bijstandsnorm voor ouderen lager is dan een AOW-uitkering.

Omdat op 110 procent enkele uitgavenposten toenemen (zoals de lokale lasten, aangezien er geen recht meer is op volledige kwijtschelding), leidt dit onder de streep tot een lagere bestedingsruimte dan bij een volledige AOW-uitkering.

Deze lagere bestedingsruimte zien we niet wanneer op 100 procent wordt uitgegaan van een AIO-aanvulling (aanvullende inkomensvoorziening ouderen). Een AIO-aanvulling vult het inkomen aan tot het sociaal minimum, de bijstandsnorm voor ouderen. In dit geval is 110 procent wel gelijk aan 1,1 maal het inkomen op 100 procent. De extra uitgaven op 110 procent zijn dan kleiner dan de inkomensstijging, waardoor geen sprake is van een lagere bestedingsruimte.

Doorstroomval

Van een doorstroomval is sprake als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op het voorliggende, lagere inkomensniveau.

In de gemeente Utrecht is bij geen van de onderzochte huishoudens een doorstroomval zichtbaar.

Huishoudens met langdurig een laag inkomen

Huishoudens die drie jaar of langer van een inkomen moeten leven dat niet hoger is dan 110 procent van de geldende bijstandsnorm, komen in aanmerking voor de Individuele inkomensvoorziening (IIT). De hoogte van de toeslag hangt af van het huishoudtype.

Voor paren met minimaal één kind van 12 tot 18 jaar, loopt de IIT door tot 125 procent, waarbij huishoudens met een inkomen tot 110 procent voor een hoger bedrag in aanmerking komen dan huishoudens met een inkomen tussen 110 en 125 procent.

Als we kijken naar de bestedingsruimte inclusief de IIT wordt alleen nog een tekort zichtbaar bij het paar met twee oudere kinderen en een inkomen op bijstandsniveau. De relatief hoge toeslag voor paren met minimaal één kind van 12 jaar of ouder zorgt ervoor dat het tekort wel fors minder wordt: zonder IIT is er een maandelijks tekort van 94 euro, inclusief IIT is dit tekort 24 euro.

Bovendien verdwijnt het tekort dat dit huishouden heeft op 110 procent van de norm; inclusief IIT heeft dit huishouden bij een inkomen op 110 procent een bestedingsruimte van 60 euro.

De IIT kan een extra armoedeval veroorzaken: een huishouden met recht op IIT kan een hogere bestedingsruimte hebben dan een huishouden op een hoger inkomensniveau, zonder recht op IIT.

In de gemeente Utrecht doet dit verschijnsel zich voor bij het paar met jonge kinderen. Op 110 procent van de norm is er een bestedingsruimte van 189 euro per maand (nadat zowel de uitgaven voor het basispakket als voor sociale participatie zijn gedaan), op 125 procent loopt dit op naar 231 euro. Als dit huishouden op 110 procent ook IIT ontvangt is de bestedingsruimte 238 euro per maand; 7 euro hoger dan op 125 procent, waar geen recht is op IIT.

Met andere woorden, als dit huishouden het inkomen verhoogt van 110 procent (inclusief IIT) naar 125 procent van de bijstandsnorm, krijgt het te maken met een doorstroomval van 7 euro per maand. Zou de verhoging van het inkomen lager uitkomen dan 125 procent, bijvoorbeeld 115 procent, dan wordt de doorstroomval groter.

De hierboven beschreven doorstroomval wordt niet alléén veroorzaakt door het wegvallen van de IIT. Ook zonder IIT neemt de bestedingsruimte tussen 110 en 125 procent niet evenredig toe met het netto inkomen. Dit wordt veroorzaakt door

enerzijds de afbouw van landelijke toeslagen (zorgtoeslag en huurtoeslag) en anderzijds door het wegvallen het recht op kwijtschelding van lokale lasten. Dit resulteert nog niet direct in een doorstroomval. Wanneer dit huishouden op 110 procent ook recht heeft op IIT, wordt de bestedingsruimte wel hoger dan op 125 procent.

5. Vergelijking 2018 - 2020

De gemeente Utrecht heeft in 2018 ook een minima-effectrapportage laten uitvoeren. In dit hoofdstuk wordt een vergelijking gemaakt tussen de uitkomsten van twee jaar geleden met de resultaten van dit jaar.

5.1 Aanpassingen van de begrotingen

In tabel 2 zijn de saldi van de inkomsten en uitgaven over de jaren 2018 en 2020 naast elkaar gezet. Bij het lezen van deze tabel moet het volgende in gedachten worden gehouden:

De bedragen van de verschillende uitgavenposten worden jaarlijks geactualiseerd. Bij een vergelijking tussen 2018 en 2020 valt op dat met name de kosten voor gas en voeding in 2020 hoger liggen. Anderzijds is de belasting op elektriciteit verlaagd en ook de kosten voor kleding en inventaris komen lager uit in 2020.

Daarnaast gaat het Nibud jaarlijks na of de invulling van het basispakket aan uitgaven nog aansluit bij de praktijk. In 2018 hebben we (kleine) wijzigingen doorgevoerd voor de mobiele telefoon, vervoer (de fietskosten), de zelfzorgmedicijnen en bij de uitgavenpost 'diversen'.

In 2019 is ook de opbouw van de begroting veranderd. Waar we voorheen spraken over 'basispakket' en 'restpakket' is er nu een basispakket en een pakket voor sociale participatie. De werkgerelateerde uitgaven, waar huishoudens mee te maken krijgen als ze gaan werken (bij een inkomen boven bijstandsniveau) zijn nu onderdeel van het basispakket, terwijl die kosten in 2018 in het restpakket vielen.

Ook de kosten van een huisdier en zakgeld voor de kinderen vielen in het restpakket. Beide bedragen worden vanaf 2019 niet meer in de begroting opgenomen.

Het hebben van een huisdier is een keuze, die men kan bekostigen uit de bestedingsruimte die over is nadat de kosten uit het basispakket en de kosten voor sociale participatie zijn gedaan. In 2018 rekenden we voor een huisdier met een bedrag van 17 euro per maand. Daar kwam de hondenbelasting nog bij, waarmee de totale kosten voor een huisdier uitkwamen op 23 euro per maand (tenzij er recht was op kwijtschelding van de hondenbelasting).

In de begrotingen wordt ook geen zakgeld voor de kinderen meer meegenomen. Ouders kunnen hiervoor kiezen maar kunnen ook stimuleren dat hun kind een bijbaantje gaat zoeken om zelf wat geld te verdienen.

Het zakgeld voor oudere kinderen bedroeg in 2018 gemiddeld 22,50 euro per kind per maand. Voor twee kinderen komt dit neer op 45 euro. Voor kinderen van vijf jaar en jonger is geen zakgeld meegerekend.

Dit betekent voor huishoudens zonder kinderen of met jonge kinderen dat zij in 2018 extra uitgaven voor een huisdier hadden van 23 euro per maand. Huishoudens met oudere kinderen hadden daarnaast extra kosten aan zakgeld, wat neerkomt op totaal 68 euro per maand.

Voor de hoogte van de bijstandsuitkering, de AOW-uitkering en de toeslagen hanteren we de bedragen zoals die in elk van de afzonderlijke jaren gelden. De betreffende inkomsten vergelijken we exclusief de individuele inkomenstoelag.

Tabel 2: Vergelijking saldo inkomsten min uitgaven 2018 – 2020

a. Alleenstaande		2020				2018	
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	125	€ 39	€	66	€ -32	
110%	€	152	€ 65	€	165	€ 1	
125%	€	261	€ 174	€	253	€ 83	
150%	€	434	€ 337	€	390	€ 210	

b. Alleenstaande oudere		2018					
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	333	€ 246	€	231	€ 133	
110%	€	328 ↓	€ 241 ↓	€	284	€ 143	
125%	€	439	€ 352	€	381	€ 233	
150%	€	549	€ 453	€	388	€ 230 ↓	

c. Alleenstaande oudere (AIO)		2018					
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	253	€ 166	€	172	€ 74	
110%	€	328	€ 241	€	284	€ 143	
125%	€	439	€ 352	€	381	€ 233	
150%	€	549	€ 453	€	388	€ 230 ↓	

d. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)		2018					
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	427	€ 288	€	353	€ 207	
110%	€	444	€ 305	€	396	€ 184 ↓	
125%	€	552	€ 413	€	453	€ 235	
150%	€	786	€ 602	€	677	€ 414	

e. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)		2018					
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	219	€ 68	€	138	€ -62	
110%	€	259	€ 107	€	237	€ -28	
125%	€	351	€ 200	€	325	€ 53	
150%	€	603	€ 389	€	541	€ 205	

f. Paar zonder kinderen		2018					
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	166	€ 31	€	71	€ -73	
110%	€	238	€ 102	€	213	€ 3	
125%	€	292	€ 157	€	251	€ 36	
150%	€	420	€ 265	€	297	€ 61	

g. Ouder paar		2018					
		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie		saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	
100%	€	404	€ 269	€	273	€ 130	
110%	€	392 ↓	€ 257 ↓	€	322	€ 135	
125%	€	525	€ 389	€	432	€ 239	
150%	€	743	€ 588	€	569	€ 356	

h. Ouder paar (AIO) 2018

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 275	€ 140	€ 177	€ 34
110%	€ 392	€ 257	€ 322	€ 135
125%	€ 525	€ 389	€ 432	€ 239
150%	€ 743	€ 588	€ 569	€ 356

i. Paar met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar) 2018

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 292	€ 104	€ 186	€ -6
110%	€ 376	€ 189	€ 327	€ 70
125%	€ 419	€ 231	€ 359	€ 97
150%	€ 539	€ 295	€ 271	€ -48

j. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar) 2018

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 106	€ -94	€ -5	€ -251
110%	€ 190	€ -9	€ 136	€ -175
125%	€ 232	€ 33	€ 172	€ -144
150%	€ 348	€ 76	€ 91	€ -301

l. Alleenstaande met zorgvraag 2018

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 91	€ 4	€ 22	€ -76
110%	€ 118	€ 31	€ 122	€ -42
125%	€ 226	€ 140	€ 209	€ 39
150%	€ 366	€ 269	€ 325	€ 145

m. Alleenstaande oudere met zorgvraag 2018

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 247	€ 161	€ 191	€ 93
110%	€ 242	€ 156	€ 241	€ 99
125%	€ 353	€ 266	€ 282	€ 134
150%	€ 430	€ 334	€ 235	€ 77

n. Paar met zorgvraag 2018

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 155	€ 20	€ 39	€ -104
110%	€ 226	€ 91	€ 181	€ -28
125%	€ 279	€ 144	€ 219	€ 3
150%	€ 403	€ 247	€ 259	€ 23

o. Ouder paar met zorgvraag 2018

	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie	saldo na basispakket	saldo na basispakket en participatie
100%	€ 407	€ 272	€ 245	€ 101
110%	€ 394	€ 259	€ 291	€ 104
125%	€ 527	€ 392	€ 400	€ 207
150%	€ 725	€ 570	€ 481	€ 267

Naast de veranderingen die het Nibud jaarlijks doorvoert, zijn er ook enkele bedragen aangepast, die niet rechtstreeks uit de Nibud-voorbeeldbegrotingen komen, maar die in overleg met de gemeente Utrecht zijn vastgesteld:

- In de eerste plaats werd in 2018 gerekend met lagere huren: 498 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 584 euro voor meerpersoonshuishoudens. In 2020 zijn deze huren geïndexeerd, waarmee zij uitkwamen op 518 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 607 euro voor meerpersoonshuishoudens. Deze verschillen worden grotendeels gecompenseerd door de huurtoeslag, maar dan nog blijft er een verschil over van 10 euro per maand.
- Ten tweede is de premie van de collectieve zorgverzekering in 2020 hoger dan in 2018. De premie van de AV-Utrecht Top bedroeg in 2018 172,53 euro per maand. In 2020 bedraagt de premie 181,34. Dit is 8,81 euro meer dan in 2018.

5.2 Vergelijking van de resultaten

Vergelijking bestedingsruimte

Uit tabel 2 valt af te lezen dat alle onderzochte huishoudtypen er op alle onderzochte inkomensniveaus op vooruit zijn gegaan, nadat zowel de kosten uit het basispakket als de kosten voor sociale participatie zijn gedaan.

De verschillen in bestedingsruimte worden voornamelijk veroorzaakt door de inkomstenkant. Zoals hierboven aangegeven zijn er qua uitgaven enkele verschuivingen, sommige posten zijn iets duurder, andere iets goedkoper dan in 2018. Aan de inkomstenkant zijn zowel de uitkeringen als de (landelijke) toeslagen hoger geworden. Zo is een bijstandsuitkering voor een alleenstaande (ouder) gestegen van 992 euro in 2018 naar 1.052 euro in 2020. Voor een paar steeg de bijstand van 1.417 euro naar 1.503 euro. Ook in voorgaande jaren stegen de bijstandsnormen, maar minder hard dan in 2020.

De zorgtoeslag is voor een alleenstaande 10 euro gestegen en voor een paar 23 euro en ook de kindgebonden toeslagen namen over de gehele linie toe.

De toename van de huurtoeslag hangt uiteraard ook samen met de hogere huur waarmee in 2020 is gerekend.

Een ander opvallend punt is dat sommige huishoudtypen er in 2020 op 150 procent fors méér op vooruit gaan dan op de andere inkomensniveaus. Dit is met name het geval bij de alleenstaande oudere en bij alle paren.

In 2018 kwamen deze huishoudens bij een inkomen op 150 procent niet of nauwelijks meer in aanmerking voor huurtoeslag. Bij de paren met kinderen speelde ook de afbouw van het kindgebonden budget een rol.

In 2020 zijn beide regelingen aangepast: de vaste inkomensgrens voor de huurtoeslag is losgelaten en de grens waarop het kindgebonden budget wordt afgebouwd, is flink verhoogd. Hierdoor is het saldo op 150 procent bij paren (en vooral paren met kinderen) fors hoger.

Wanneer alleen naar het basispakket wordt gekeken is in een enkel geval (bij de alleenstaande onder de AOW-leeftijd, zowel met als zonder extra zorgkosten) het saldo op 110 procent in 2020 iets lager dan in 2018. Bij de overige huishoudtypen is het saldo op 110 procent in 2020 wel hoger dan in 2018, maar het verschil tussen beide

jaren is kleiner dan op de andere inkomensniveaus. Dit heeft te maken met het feit dat werkgerelateerde kosten in 2020 in het basispakket vallen, terwijl deze in 2018 deel uitmaakte van het restpakket.

Vergelijking armoedevallen

In 2020 is alleen een armoedeval zichtbaar bij de oudere huishoudens. Deze armoedeval deed zich in 2018 niet voor. De armoedeval bij de oudere huishoudens kan grotendeels verklaard worden door de gekozen uitgangspunten van dit onderzoek: op 100 procent rekenen we met een AOW-uitkering, op de inkomensniveaus daarboven wordt uitgegaan van de bijstand voor AOW-gerechtigden.

Dit was ook het geval in 2018, maar toen leidde dit niet tot een armoedeval. Het verschil tussen een volledige AOW-uitkering op 100 procent en 1,1 maal de bijstandsnorm voor AOW-gerechtigden op 110 procent was in 2018 groter dan in 2020. Hierdoor nam in 2018 de bestedingsruimte van de oudere huishoudens op 110 procent (ten opzichte van de AOW-norm) met enkele euro's toe, terwijl in 2020 de bestedingsruimte juist iets afneemt.

Anderzijds waren in 2018 enkele armoedevallen zichtbaar die zich juist in 2020 niet meer voordeden: een uitstroomval bij het eenoudergezin met jonge kinderen op 110 procent en een doorstroomval op 150 procent bij de alleenstaande oudere (zowel met als zonder zorgvraag) en bij de paren met kinderen.

De uitstroomval bij het eenoudergezin met jonge kinderen in 2018 werd veroorzaakt door de kosten voor woon-werkverkeer en voor kinderopvang. In 2020 is verschil tussen de kosten voor kinderopvang en de kinderopvangtoeslag lager dan in 2018. Hierdoor is er in 2020 geen sprake van een uitstroomval op 110 procent. Wel zien we dat in 2020 de bestedingsruimte op 110 procent slechts toeneemt met 17 euro, terwijl het netto inkomen met ruim 100 euro toeneemt. Ook hier zijn de extra kosten voor woon-werkverkeer en voor kinderopvang de belangrijkste oorzaak.

Dat de alleenstaande oudere en de paren met kinderen in 2018 met een doorstroomval op 150 procent te maken hadden en in 2020 niet, komt doordat deze huishoudens in 2020 bij een inkomen op 150 procent nog in aanmerking komen voor huurtoeslag. In 2018 was dit niet het geval.

Het wegvallen van de huurtoeslag op 150 procent was in 2018 niet de enige oorzaak van de doorstroomval. Op 150 procent is er ook geen recht meer op de U-pas. Hoewel het wegvallen van de voordelen van de U-pas op zich geen doorstroomval veroorzaakte, vergrootte het de doorstroomval wel. Voor paren met kinderen, die veel voordeel van de U-pas ondervinden, leidde dit ertoe dat op 150 procent niet alleen sprake was van een doorstroomval, maar zelfs van een uitstroomval: de bestedingsruimte op 150 procent was lager dan op bijstandsniveau.

In 2020 speelt dit niet meer: paren met kinderen krijgen op geen van de onderzochte inkomensniveaus met een uitstroom- of doorstroomval te maken.

Huishoudens met een langdurig laag inkomen

De Individuele Inkomenstoeslag is alleen beschikbaar voor inwoners die al langer van een laag inkomen (maximaal 110 procent van de geldende bijstandsnorm) moeten rondkomen: voor de IIT geldt een referteperiode van drie jaar. Om deze reden is de IIT in een aparte tabel opgenomen. Deze tabel is in de vergelijking hierboven niet meegenomen.

De bedragen die aan de IIT verbonden zijn, zijn in 2020 iets hoger dan in 2018. Alleen voor het eenoudergezin met jonge kinderen is de IIT verlaagd. Verder is in 2020 de inkomensgrens voor paren met kinderen tussen de 12 en 18 jaar verhoogd: ook op 125 procent van de geldende bijstandsnorm is er nog recht op IIT; het bedrag is wel lager dan op 110 procent (419 euro in plaats van 837 euro).

In 2018 werden bij alle paren onder de AOW-gerechtigde leeftijd (zowel met als zonder kinderen) die in aanmerking kwamen voor IIT armoedevallen zichtbaar op 125 procent. In 2020 is dit niet het geval; alleen het paar met jonge kinderen krijgt met een armoedeval te maken, als gevolg van het wegvallen van de IIT.

Dat paren met oudere kinderen nu niet met een armoedeval te maken krijgen, heeft te maken met het feit dat paren met oudere kinderen ook op 125 procent nog in aanmerking komen voor IIT.

Ook paren zonder kinderen hebben in 2020 niet met een armoedeval te maken. Dit komt doordat paren zonder kinderen in 2018 in aanmerking kwamen voor volledige kwijtschelding van lokale lasten bij een inkomen van 110 procent, terwijl zij op 125 procent de lokale lasten volledig zelf moesten betalen. Als dit paar dan op 110 procent ook nog in aanmerking komt voor IIT (en op 125 procent niet), resulteert dit in een armoedeval.

In 2020 komen paren zonder kinderen met een inkomen op 110 procent slechts voor gedeeltelijke kwijtschelding in aanmerking. Hierdoor is er geen sprake van een armoedeval. Wel is het verschil in bestedingsruimte klein: op 110 procent inclusief IIT is dit 152 euro per maand, op 125 procent (zonder recht op IIT) is de bestedingsruimte vijf euro hoger.

6. Conclusies en aanbevelingen

Dit hoofdstuk beschrijft, naar aanleiding van de resultaten in de vorige hoofdstukken, de conclusies. Daarnaast worden er verschillende aanbevelingen gegeven voor de aanpassing van regelingen in het kader van het minimabeleid van de gemeente Utrecht.

6.1 Conclusies

Welke huishoudens hebben het moeilijk?

Paren met oudere kinderen (14 en 16 jaar) houden, als alle uitgaven uit het basispakket én alle uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan, te weinig over om de maanbegroting sluitend te krijgen. Dit geldt zowel op bijstandsniveau als op 110 procent van de norm.

De belangrijkste oorzaak van de lagere bestedingsruimte ligt in het feit dat paren de kosten voor twee volwassenen moeten dragen. Ter vergelijking, een eenoudergezin ontvangt 70 procent van de norm voor een paar plus de alleenstaande ouderkop vanuit het kindgebonden budget, wat samen neerkomt op ongeveer 90 procent van de norm. De extra inkomsten voor paren (van ongeveer 10 procent) ten opzichte van het eenoudergezin wegen vaak niet op tegen de kosten voor een extra volwassene aan bijvoorbeeld voeding, kleding en de zorgverzekering. Paren met kinderen hebben nog hogere uitgaven. Met name oudere kinderen drukken sterk op de begroting. Deze kosten worden niet volledig gecompenseerd door (leeftijdsafhankelijke) kindgebonden toeslagen.

Bovengenoemde factoren vinden hun oorsprong in het Rijksbeleid. Gemeenten kunnen via het eigen beleid trachten de gevolgen hiervan te repareren. De gemeente Utrecht kent al een aantal inkomensondersteunende regelingen om de bestedingsruimte voor paren met kinderen te verruimen, zoals een gunstige collectieve zorgverzekering en de vergoedingen vanuit de U-pas. Desondanks komt dit huishoudtype op bijstandsniveau en op 110 procent te kort.

De alleenstaande onder de AOW-leeftijd met een zorgvraag houdt, als alle uitgaven uit het basispakket én alle uitgaven voor sociale participatie zijn gedaan, slechts 4 euro per maand over bij een inkomen op bijstandsniveau. Deze lage bestedingsruimte wordt veroorzaakt door de extra zorgkosten: een uitgebreidere zorgverzekering, extra vervoerskosten en de eigen bijdrage voor medicijnen leiden uiteindelijk tot een erg laag saldo bij een inkomen op bijstandsniveau. Op 110 procent is het overschot is met 31 euro per maand nog steeds niet heel groot.

Het paar met een thuiswonend meerderjarig kind kan, ondanks de kostendelersnorm, op alle onderzochte inkomensniveaus rondkomen. Hierbij moet worden aangetekend dat het inkomen van het kind in deze rapportage volledig wordt opgeteld bij het gezinsinkomen en verrekend met alle uitgaven waar dat gezin minimaal voor staat. In de praktijk zal dit vaak anders uitpakken.

Welke huishoudens kennen armoedevallen?

Geen van de onderzochte huishoudtypen krijgt te maken met een armoedeval. Wel zien we bij de oudere huishoudens dat de bestedingsruimte op AOW-niveau hoger is dan op 110 procent. Dat komt omdat op 110 procent niet wordt uitgegaan van de AOW-norm maar van de bijstandsnorm voor AOW-gerechtigden. Deze is lager dan de AOW. Omdat op 110 procent ook enkele uitgaven iets toenemen, resulteert dit in een lagere bestedingsruimte.

6.2 Aanbevelingen

Verminder niet-gebruik regelingen

De gemeente Utrecht kent een ruimhartig minimabeleid: bijna alle onderzochte huishoudtypen kunnen de maandbegroting rond krijgen.

Hierbij moet de gemeente het volgende goed in het oog houden: in de berekeningen is ervan uitgegaan dat alle aanspraken op landelijke en lokale regelingen zijn aangevraagd. Dat is echter niet voor ieder huishouden een vanzelfsprekendheid³.

De gemeente Utrecht kan het gebruik van lokale regelingen stimuleren door hieraan publiciteit te geven en de toegang tot deze regelingen te vereenvoudigen. Ook voorlichting door intermediairs is vaak doeltreffend. Het is daarbij belangrijk dat de intermediairs bekend zijn met alle regelingen die de gemeente Utrecht te bieden heeft en dat zij ook continu op de hoogte worden gebracht van veranderingen in inkomensondersteunende maatregelen.

Om het niet-gebruik te verminderen, kan de gemeente ook het buurtteam nog beter inzetten. De buurtteams bestaan uit professionals met een verschillende achtergrond en expertise. In hun gesprekken met inwoners blijken buurtteams veel te maken te hebben met financiële problemen van burgers. Daar waar sprake is van schulden, arrangeert het buurtteam een driegesprek, samen met een schuldhulpverlener van de gemeente en de client. Om de kwaliteit van de hulpverlening te waarborgen tijdens keukentafelgesprekken, is het wenselijk dat de professionals binnen het wijkteam nog beter op de hoogte zijn van alle inkomensondersteunende maatregelen die de gemeente Utrecht te bieden heeft. De gemeente heeft hier de afgelopen jaren al op ingezet (bv door alle regelingen op een rijtje te zetten voor de professionals in een sociale kaart en de cursus budgetvaardig voor alle professionals in het sociaal domein), maar hier kan nog een slag in worden gemaakt.

Ook vrijwilligers (bijvoorbeeld van Humanitas, Schuldhulpmaatje etc.) die helpen bij de thuisadministratie ter voorkoming van financiële problemen, zouden van alle mogelijkheden tot inkomensondersteuning nog beter op de hoogte moeten zijn. De gemeente Utrecht werkt nauw samen met de Alliantie Financiële Vrijwilligers om te zorgen dat de informele zorg goed aangesloten wordt op de keten van dienstverlening. Dit loopt dus al, maar ook hierin kunnen nog verbeterlagen worden gemaakt. Uitgangspunt is dat zo snel mogelijk laagdrempelige hulp kan worden aangeboden aan inwoners die dat nodig hebben.

³ Zie bijvoorbeeld Tempelman, C., Houkes, A. Prins, J. (2011). *Niet-gebruik inkomensondersteunende maatregelen*, Amsterdam: SEO. Te downloaden op www.overheid.nl.

Stimuleer goed financieel beheer

Om rond te kunnen komen van een minimuminkomen is een goed financieel beheer van het huishouden noodzakelijk. Men reserveert om zo nodig grote uitgaven te kunnen doen voor de vervanging van inventaris. We gaan ervan uit dat het huishouden niet leent, zodat er niet nog extra kosten van rente en aflossing bijkomen. Veel huishoudens die van een minimum inkomen moeten rondkomen, voeren een goed financieel beheer, maar een deel ook niet. Voor deze huishoudens is het aan te bevelen cursussen of begeleiding te organiseren.

De gemeente Utrecht is zich hier van bewust en heeft dit ook aangegeven in de actieagenda Utrechters Schuldenvrij. Dit wordt geconcretiseerd door de inzet van budgetcoaching. Maar ook door het aanbod van U-centraal in cursussen financiën en administratie, workshops levensgebeurtenissen, sorteergroepen en de Geldzaak.

Help energielasten verlagen

Het is te verwachten dat de energielasten een groter deel van de woonlasten en daarmee van de totale begroting van minima gaan innemen. Daarnaast blijkt uit onderzoek dat juist minima vaak in minder goed geïsoleerde woningen wonen, waardoor ze ook een hoger verbruik dan gemiddeld hebben.

De gemeente Utrecht doet hier al veel aan. Zo stelt de gemeente al een gratis energieadvies en energiebox voor inwoners beschikbaar. De energiebox bevat besparende producten, zoals een zuinige lamp, een stekkerblok en radiatorfolie om warmteverlies te voorkomen. De aanschafkosten van dergelijke producten zijn voor huishoudens met een laag inkomen vaak te hoog, terwijl ze een snelle terugverdientijd hebben.

Ook de toekomstige energietransitie zal de nodige kosten met zich meebrengen. Voor bewoners van een huurwoning is nog onduidelijk of de woningbouwcorporaties dit gaan doorberekenen aan hun huurders. De gemeente heeft hier oog voor, maar moet dit als speerpunt blijven houden, omdat energielasten een grote hap nemen uit de begroting van minima.

Zie er op toe dat deelnemers aan de U-polis het 'juiste' pakket kiezen

De gemeente Utrecht biedt inwoners met een laag inkomen (tot en met een inkomen van 125 procent van de geldende bijstandsnorm) een collectieve zorgverzekering aan, de U-polis. Het gaat om de basisverzekering plus een aanvullend pakket waarin ook de tandartskosten worden meegenomen.

Deelnemers zijn met deze verzekering uitgebreider verzekerd dan huishoudens met een gemiddelde verzekering. Door deze uitgebreide verzekering zal het beroep op de bijzondere bijstand lager zijn, wat gunstig uitpakt voor de (uitvoerings)kosten van de gemeente. Ook deelnemers aan de collectieve verzekering zijn beter af: zij krijgen een uitgebreid pakket aan medische kosten vergoed. Met het Top-pakket, waar het grootste aantal deelnemers voor heeft gekozen, is bovendien het eigen risico verzekerd.

Met het herverzekeren van het eigen risico kan worden voorkomen dat huishoudens zorg gaan mijden, omdat zij de eerste 385 euro zelf moeten betalen. Het is daarom positief dat de gemeente Utrecht een pakket aanbiedt waarin het eigen risico is meeverzekerd. Daarnaast biedt de gemeente een goedkoper pakket aan zonder herverzekering van het eigen risico.

Het uitgebreidere pakket, de Utrecht Top kost 50,10 euro per maand meer. Rekening houdend met het feit dat bij de Utrecht Top het eigen risico wordt herverzekerd (385 euro per jaar) en bij de Utrecht Standaard niet, zijn de kosten voor het Toppakket 18 euro per maand hoger.

Voor chronisch zieken en mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking is het uitgebreide Utrecht Toppakket zeer waardevol, gezien de uitgebreide dekking en het feit dat het eigen risico en de eigen bijdrage Wmo worden betaald door de collectieve zorgverzekering. Er zijn echter ook huishoudens die geen zorgvraag hebben en wel een uitgebreide collectief zorgverzekeringspakket.

Het Nibud adviseert de gemeente Utrecht om na te gaan hoe inwoners het beste ondersteunend kunnen worden bij het maken van een passende keuze voor hun persoonlijke situatie. Momenteel wordt dit vormgegeven door een vergelijker te maken, waarmee cliënten in een oogopslag kunnen zien welke polis het beste bij hun situatie past. Het Nibud adviseert om dit te monitoren, bijvoorbeeld door een inventarisatie van de declaraties van de deelnemende inwoners, zodat duidelijk wordt in hoeverre deze vergelijker ervoor zorgt dat gebruikers van de collectieve zorgverzekering niet onder- of oververzekerd zijn.

Laat (meer) werken lonend zijn

Een uitstroomval ontstaat als een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op bijstandsniveau. In de gemeente Utrecht doet zich bij geen van de onderzochte huishoudtypen onder de AOW-gerechtigde leeftijd een uitstroomval voor. Wel zien we dat de bestedingsruimte op 110 procent vaak niet evenredig toeneemt met het inkomen.

Een belangrijke oorzaak hiervan zijn werkgerelateerde kosten. Bij een inkomen boven het minimum wordt er in deze rapportage van uitgegaan dat er sprake is van een (parttime) baan die extra (vervoers)kosten met zich meebrengt. Deze kosten zijn in de begrotingen boven bijstandsniveau opgenomen. Het gaat om een gemiddeld bedrag. In de praktijk kunnen deze kosten hoger liggen of juist lager, bijvoorbeeld als deze kosten door de werkgever vergoed worden of als er geen reiskosten zijn omdat het werk op loop- of fietsafstand gesitueerd is.

Het Nibud adviseert per situatie te bekijken of werkgerelateerde kosten tot een uitstroomval leiden en zo nodig een vergoeding te verstrekken om zo deze uitstroomval te verkleinen of te voorkómen.

Een doorstroomval doet zich voor wanneer een huishouden op een bepaald inkomensniveau minder overhoudt dan op het voorliggende, lagere inkomensniveau. In de gemeente Utrecht is bij geen van de onderzochte huishoudens een doorstroomval zichtbaar.

Het is echter goed mogelijk dat bij een inkomensniveau net boven 125 procent, als alle voordelen van de U-pas en U-polis wegvallen, wel een doorstroomval zichtbaar wordt. Met name gezinnen met oudere kinderen, die veel voordeel van de U-pas ondervinden, zouden hier mee te maken kunnen krijgen.

Om een dergelijke doorstroomval te voorkómen, zou de gemeente ervoor kunnen kiezen om het beschikbare bedrag van de U-pas getrapd af te bouwen. Bijvoorbeeld door op 130 of 135 procent nog de helft van het U-pasbudget beschikbaar te stellen. Het is hierbij wel belangrijk om een dergelijke regeling duidelijk naar de doelgroep te communiceren, om zo het gevaar van niet-gebruik tegen te gaan.

Daarbij moet de gemeente het volgende goed in de gaten houden: bij paren worden zowel de huur- als de zorgtoeslag bij een inkomen van 125 procent al afgebouwd. Zou de gemeente een eventuele doorstroomval (veroorzaakt door het wegvallen van de voordelen van de U-pas) willen repareren, dan moet tegelijkertijd ook de afbouw van landelijke toeslagen gecorrigeerd worden. Wanneer op enig moment wijzigingen optreden in de (afbouw van) landelijke toeslagen, zal bovendien het gemeentelijk beleid hier op moeten worden afgestemd.

Bijlage 1 | Verantwoording uitgaven

De uitgavenpakketten worden in overleg met andere organisaties regelmatig aangepast. Zo gaan we er sinds 2014 van uit dat elk gezinslid vanaf 12 jaar een eigen mobiele telefoon heeft om op gebeld te worden.

Het Nibud gebruikt diverse bronnen voor de referentiecijfers. Hieronder volgt een korte verantwoording van keuzes en bronnen. De bedragen in de begrotingen zijn de bedragen voor het jaar 2020.

Basispakket

Huur

Er is gerekend met een huur van 518 euro voor een- en tweepersoonshuishoudens en 607 euro voor meerpersoonshuishoudens.

Energie en water

Er is gerekend met een prijs die iets lager (90 procent van het gemiddelde) is dan gemiddeld gebruik naar huishoudtype, omdat het om huishoudens met een laag inkomen gaat. Voor huishoudens vanaf AOW leeftijd geldt wel het gemiddelde gasverbruik, vanwege aanwezigheid in huis. Daarbij hanteert het Nibud de prijs van het gemiddelde verbruik. De tarieven zijn afkomstig van RVO en Vewin en de verbruikscijfers van Milieu Centraal.

Lokale lasten

Dit zijn de gemeentelijke- en waterschapsheffingen verminderd met de eventuele kwijtschelding.

Telefoon, televisie en internet

Deze bedragen zijn gebaseerd op het bellen met een mobiele telefoon met een sim-only abonnement voor 100 tot 150 belminuten per maand, een basisabonnement voor internet en een basis digitaal televisie abonnement. We gaan er van uit dat iedereen in het huishouden van 12 jaar en ouder een eigen mobiele telefoon heeft.

Zorgverzekeringen

Dit betreft de nominale premie van de basis- en aanvullende verzekering exclusief een tandartsverzekering. Voor huishoudens die voldoen aan de voorwaarden van de gemeentelijke collectieve zorgverzekering (o.a. de inkomensgrens van 125 procent van de bijstandsnorm) zijn de tarieven van deze collectieve basisverzekering en de aanvullende verzekering (incl. tand) gehanteerd.

Overige verzekeringen

Dit betreft een aansprakelijkheidsverzekering, een inboedelverzekering en voor volwassenen in huishoudens onder de pensioengerechtigde leeftijd een uitvaartverzekering.

Onderwijs

Deze bedragen zijn gebaseerd op onderzoek van SEO, zoals gepubliceerd in de Schoolkostenmonitor. Het betreffen onder andere de vrijwillige schoolbijdrage, leermiddelen en gereedschappen, ICT-benodigdheden en kosten voor extra schoolactiviteiten.

Kinderopvang

Dit zijn de kosten inclusief de landelijke vergoeding die wordt gegeven. Voor een alleenstaande ouder met jonge kinderen gaan we er vanuit dat er op bijstandsniveau gebruik wordt gemaakt van 10 uur per week in verband met een re-integratie. Bij het inkomen niet hoger dan 125 procent van het minimum gaan we uit van 20 uur en daarboven van 30 uur per week.

Bij een paar gaan we er van uit dat een partner werkt en de ander thuis is waardoor er geen kinderopvang nodig is.

Vervoerskosten

Voor ieder lid van het huishouden zijn dit de kosten van een fiets en de kosten voor stads- en streekvervoer met de bus. Hierbij is uitgegaan van een beperkte hoeveelheid vervoer per maand.

Uitgaven in verband met het verkrijgen of behouden van werk

We houden rekening met kosten in verband met het verkrijgen of behouden van werk. Voor werk gerelateerde kosten (vervoer, representatieve kleding) houden we een bedrag aan.

Kleding en schoenen

Deze bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor kleding. Het gaat hierbij net als bij alle andere uitgavenposten om een goedkoop pakket met nieuwe artikelen.

Inventaris en onderhoud

Bedragen zijn gebaseerd op het Nibud-basispakket voor inventaris en onderhoud.

Niet-vergoede ziektekosten

In het basispakket zitten kosten die elk huishouden heeft. De kosten betreffen de huisapotheek met pleisters, aspirines e.d. plus het bedrag dat een huishouden maximaal kwijt kan zijn aan het eigen risico van de zorgverzekering.

Voeding

De bedragen zijn gebaseerd op de aanbevolen hoeveelheden voor een gezonde voeding van het Voedingscentrum en de prijzen van het Centraal Bureau voor de Statistiek (CBS).

Was- en schoonmaakmiddelen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Persoonlijke verzorging

Uitgegaan is van een bedrag per persoon op basis van Nibud-onderzoek.

Diversen

Dit is een bedrag per huishouden en een bedrag per persoon voor diverse uitgaven.

Pakket voor sociale participatie

Het bedrag dat overblijft nadat alle uitgaven uit het basispakket zijn gedaan, is bestemd voor vrije bestedingen.

Als voorbeeld heeft het Nibud in samenwerking met het Sociaal Cultureel Planbureau (SCP) een pakket aan uitgaven voor sociale participatie opgesteld. De uitgavenposten waar rekening mee is gehouden staan hieronder weergegeven evenals de richtbedragen voor deze uitgavenposten. Het gaat hierbij om een voorbeeld van een invulling van activiteiten. Bij vakanties/uitgaan kan ook gedacht worden aan andere activiteiten zoals het bezoeken van een museum of zwembad.

<u>Uitgaven aan sociale participatie, bedrag per maand</u>	
	€
Contributies en abonnementen	
per kind 4 tot 12 jaar	12,00
per persoon vanaf 12 jaar	18,00
per huishouden	2,50
Bezoek ontvangen	
per persoon	9,00
per huishouden	12,00
Op bezoek gaan	
per persoon	6,00
Vakantie/uitgaan	
per persoon	18,00
per huishouden	24,00
Vervoer	
per kind 4 tot 12 jaar	2,50
per persoon vanaf 12 jaar	8,00

Bron: Hoff et al, SCP/Nibud, 2009, berekeningen Nibud, 2020

Bijlage 2 | Begrotingen

In de volgende tabellen zijn de begrotingen van de verschillende voorbeeldhuishoudens opgenomen. Bovenaan staan de inkomsten en daaronder de uitgaven aan het basispakket en aan sociale participatie. Het basispakket is verdeeld in vaste lasten, reserveringsuitgaven en huishoudelijke uitgaven. In de begrotingen zijn landelijke en lokale inkomensondersteunende maatregelen van de gemeente verwerkt. De uitgavenposten waar lokale tegemoetkomingen tegenover staan zijn aangeduid. De bedragen worden weergegeven in hele euro's, waardoor optellingen een euro te laag of te hoog kunnen lijken.

a. Alleenstaande

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1052	1158	1315	1578
zorgtoeslag	104	104	104	104
huurtoeslag	255	255	244	153
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1411	1517	1663	1835
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	79	79	79	79
elektriciteit	14	14	14	14
water	9	9	9	9
gemeentelijke heffingen	0 •	2 •	38	38
waterschapshffingen	0 •	11 •	12	12
telefoon, televisie, internet	59	59	59	59
zorgverzekering	181 **	181 **	181 **	149
overige verzekeringen	20	20	20	20
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	17	17	17	17
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
w erkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	899	977	1015	982
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	51	51	51	51
inventaris	67	67	67	67
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	146	146	146	178
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	214	214	214	214
w as- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	18	18	18	18
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	5	5	5	5
totaal huishoudelijke uitgaven	241	241	241	241
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1286	1365	1402	1402
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	125	152	261	434
SOCIALE PARTICIPATIE	87 **	87 **	87 **	97
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	39	65	174	337

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

b. Alleenstaande oudere

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1256	1294	1470	1764
zorgtoeslag	104	104	104	78
huurtoeslag	257	257	242	84
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1617	1655	1816	1926
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	87	87	87	87
elektriciteit	15	15	15	15
water	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	38	38
waterschapsheffingen	0 •	0 •	12	12
telefoon, televisie, internet	59	59	59	59
zorgverzekering	181 **	181 **	181 **	149
overige verzekeringen	13	13	13	13
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	14	57	57	57
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	900	943	993	961
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	51	51	51	51
inventaris	67	67	67	67
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	9	9	9	9
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	149	149	149	181
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	208	208	208	208
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	18	18	18	18
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	5	5	5	5
totaal huishoudelijke uitgaven	235	235	235	235
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1284	1327	1378	1377
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	333	328	439	549
SOCIALE PARTICIPATIE	87 **	87 **	87 **	97
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	246	241	352	453

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

c. Alleenstaande oudere (AIO)

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1176	1294	1470	1764
zorgtoeslag	104	104	104	78
huurtoeslag	257	257	242	84
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1537	1655	1816	1926
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	87	87	87	87
elektriciteit	15	15	15	15
water	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	38	38
waterschapsheffingen	0 •	0 •	12	12
telefoon, televisie, internet	59	59	59	59
zorgverzekering	181 **	181 **	181 **	149
overige verzekeringen	13	13	13	13
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	14	57	57	57
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	900	943	993	961
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	51	51	51	51
inventaris	67	67	67	67
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	9	9	9	9
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	149	149	149	181
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	208	208	208	208
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	18	18	18	18
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	5	5	5	5
totaal huishoudelijke uitgaven	235	235	235	235
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1284	1327	1378	1377
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	253	328	439	549
SOCIALE PARTICIPATIE	87 **	87 **	87 **	97
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	166	241	352	453

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

d. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1052	1073	1214	1455
zorgtoeslag	104	104	104	104
huurtoeslag	313	313	313	313
kinderbijslag	147	147	147	147
kindgebonden budget	448	448	448	448
kinderopvangtoeslag	0	667	1001	1001
voorlopige aanslag	0	85	101	124
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2064	2837	3328	3591
VASTE LASTEN				
huur	607	607	607	607
gas	97	97	97	97
elektriciteit	40	40	40	40
water	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	13 •	42
waterschapsheffingen	0 •	0 •	23	23
telefoon, televisie, internet	59	59	59	59
zorgverzekering	181 ••	181 ••	181 ••	149
overige verzekeringen	24	24	24	24
onderwijs	10	10	10	10
kinderopvang	6	695	1043	1043
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	27	27	27	27
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	1069	1825	2208	2205
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	99	99	99	99
inventaris	82	82	82	82
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	210	210	210	242
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	300	300	300	300
was- en schoonmaakmiddelen	8	8	8	8
persoonlijke verzorging	41	41	41	41
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	10	10	10	10
totaal huishoudelijke uitgaven	358	358	358	358
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1637	2392	2776	2805
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	427	444	552	786
SOCIALE PARTICIPATIE	139 ••	139 ••	139 ••	185
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	288	305	413	602

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

e. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1052	1158	1315	1578
zorgtoeslag	104	104	104	104
huurtoeslag	313	313	313	313
kinderbijslag	210	210	210	210
kindgebonden budget	504	504	504	504
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2183	2289	2446	2709
VASTE LASTEN				
huur	607	607	607	607
gas	97	97	97	97
elektriciteit	40	40	40	40
water	17	17	17	17
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	42	42
waterschapshoofden	0 •	0 •	23	23
telefoon, televisie, internet	67	67	67	67
zorgverzekering	181 **	181 **	181 **	149
overige verzekeringen	24	24	24	24
onderwijs	88 **	88 **	88 **	99
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	51	51	51	51
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	1173	1239	1304	1283
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	135	135	135	135
inventaris	90	90	90	90
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	6	6	6	6
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	254	254	254	286
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	467	467	467	467
was- en schoonmaakmiddelen	8	8	8	8
persoonlijke verzorging	53	53	53	53
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	10	10	10	10
totaal huishoudelijke uitgaven	537	537	537	537
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1964	2030	2095	2107
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	219	259	351	603
SOCIALE PARTICIPATIE	151 **	151 **	151 **	214
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	68	107	200	389

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

f. Paar zonder kinderen

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1503	1654	1879	2255
zorgtoeslag	199	199	155	68
huurtoeslag	255	255	181	19
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	1957	2108	2215	2342
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	79	79	79	79
elektriciteit	31	31	31	31
water	13	13	13	13
gemeentelijke heffingen	0 •	2 •	42	42
waterschapshheffingen	0 •	11 •	23	23
telefoon, televisie, internet	70	70	70	70
zorgverzekering	363 **	363 **	363 **	298
overige verzekeringen	29	29	29	29
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	34	34	34	34
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	1140	1218	1271	1206
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	101	101	101	101
inventaris	80	80	80	80
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	214	214	214	278
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	389	389	389	389
was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6	6
persoonlijke verzorging	35	35	35	35
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	438	438	438	438
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1792	1870	1923	1922
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	166	238	292	420
SOCIALE PARTICIPATIE	135 **	135 **	135 **	155
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	31	102	157	265

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

g. Ouder paar

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1723	1754	1993	2392
zorgtoeslag	199	199	163	106
huurtoeslag	259	259	254	130
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2181	2212	2410	2628
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	87	87	87	87
elektriciteit	34	34	34	34
water	15	15	15	15
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	42	42
waterschapsheffingen	0 •	0 •	23	23
telefoon, televisie, internet	70	70	70	70
zorgverzekering	363 **	363 **	363 **	298
overige verzekeringen	14	14	14	14
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	29	72	72	72
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	1133	1176	1242	1177
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	101	101	101	101
inventaris	80	80	80	80
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	13	13	13	13
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	217	217	217	281
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	378	378	378	378
was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6	6
persoonlijke verzorging	35	35	35	35
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	427	427	427	427
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1777	1820	1885	1885
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	404	392	525	743
SOCIALE PARTICIPATIE	135 **	135 **	135 **	155
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	269	257	389	588

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

h. Ouder paar (AIO)

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1594	1754	1993	2392
zorgtoeslag	199	199	163	106
huurtoeslag	259	259	254	130
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2052	2212	2410	2628
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	87	87	87	87
elektriciteit	34	34	34	34
water	15	15	15	15
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	42	42
waterschapsheffingen	0 •	0 •	23	23
telefoon, televisie, internet	70	70	70	70
zorgverzekering	363 **	363 **	363 **	298
overige verzekeringen	14	14	14	14
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	29	72	72	72
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	1133	1176	1242	1177
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	101	101	101	101
inventaris	80	80	80	80
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	13	13	13	13
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	217	217	217	281
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	378	378	378	378
was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6	6
persoonlijke verzorging	35	35	35	35
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	427	427	427	427
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1777	1820	1885	1885
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	275	392	525	743
SOCIALE PARTICIPATIE	135 **	135 **	135 **	155
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	140	257	389	588

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

i. Paar met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1503	1654	1879	2255
zorgtoeslag	199	199	155	68
huurtoeslag	313	313	239	77
kinderbijslag	147	147	147	147
kindgebonden budget	182	182	182	182
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2344	2495	2602	2729
VASTE LASTEN				
huur	607	607	607	607
gas	97	97	97	97
elektriciteit	49	49	49	49
water	19	19	19	19
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	42	42
waterschapsheffingen	0 •	0 •	23	23
telefoon, televisie, internet	70	70	70	70
zorgverzekering	363 ••	363 ••	363 ••	298
overige verzekeringen	32	32	32	32
onderwijs	10	10	10	10
kinderopvang	7	7	7	15
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	44	44	44	44
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	1300	1366	1432	1374
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	144	144	144	144
inventaris	97	97	97	97
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	0 ••	0 ••	0 ••	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	274	274	274	338
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	399	399	399	399
was- en schoonmaakmiddelen	9	9	9	9
persoonlijke verzorging	58	58	58	58
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	12	12	12	12
totaal huishoudelijke uitgaven	478	478	478	478
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	2053	2118	2184	2190
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	292	376	419	539
SOCIALE PARTICIPATIE	188 ••	188 ••	188 ••	243
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	104	189	231	295

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

j. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1503	1654	1879	2255
zorgtoeslag	199	199	155	68
huurtoeslag	313	313	239	77
kinderbijslag	210	210	210	210
kindgebonden budget	238	238	238	238
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2463	2614	2721	2848
VASTE LASTEN				
huur	607	607	607	607
gas	97	97	97	97
elektriciteit	49	49	49	49
water	19	19	19	19
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	42	42
waterschapsheffingen	0 •	0 •	23	23
telefoon, televisie, internet	78	78	78	78
zorgverzekering	363 **	363 **	363 **	298
overige verzekeringen	32	32	32	32
onderwijs	88 **	88 **	88 **	99
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	68	68	68	68
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
w erkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	1403	1469	1534	1481
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	180	180	180	180
inventaris	105	105	105	105
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	318	318	318	382
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	545	545	545	545
w as- en schoonmaakmiddelen	9	9	9	9
persoonlijke verzorging	71	71	71	71
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	12	12	12	12
totaal huishoudelijke uitgaven	636	636	636	636
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	2358	2423	2489	2500
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	106	190	232	348
SOCIALE PARTICIPATIE	200 **	200 **	200 **	272
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	-94	-9	33	76

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

k. Paar met 2 kinderen, waarvan 1 meerderjarig (16 & 22 jaar)

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1954	2149	2443	2931
zorgtoeslag	303	303	259	172
huurtoeslag	313	305	196	14
kinderbijslag	105	105	105	105
kindgebonden budget	134	134	134	134
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	0	0	0	0
forfaitaire vergoeding	0	0	0	0
totaal inkomsten	2809	2996	3137	3356
VASTE LASTEN				
huur	607	607	607	607
gas	97	97	97	97
elektriciteit	49	49	49	49
water	19	19	19	19
gemeentelijke heffingen	42	42	42	42
waterschapsheffingen	23	23	23	23
telefoon, televisie, internet	85	85	85	85
zorgverzekering	544 **	544 **	544 **	446
overige verzekeringen	32	32	32	32
onderwijs	51 **	51 **	51 **	56
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	68	68	68	68
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	1620	1685	1685	1594
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	180	180	180	180
inventaris	105	105	105	105
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	10	10	10	10
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	96
eigen bijdragen/betalingen zorg	0	0	0	0
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	318	318	318	415
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	545	545	545	545
was- en schoonmaakmiddelen	9	9	9	9
persoonlijke verzorging	71	71	71	71
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	12	12	12	12
totaal huishoudelijke uitgaven	636	636	636	636
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	2574	2640	2640	2645
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	235	356	496	711
SOCIALE PARTICIPATIE	216 **	216 **	216 **	272
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	19	140	280	439

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

•• Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

I. Alleenstaande met zorgvraag

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1052	1158	1315	1578
zorgtoeslag	104	104	104	104
huurtoeslag	255	255	244	153
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	58	58	57	55
forfaitaire vergoeding	17	17	17	17
totaal inkomsten	1486	1592	1737	1908
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	79	79	79	79
elektriciteit	14	14	14	14
water	9	9	9	9
gemeentelijke heffingen	0 •	2 •	38	38
waterschapsheffingen	0 •	11 •	12	12
telefoon, televisie, internet	59	59	59	59
zorgverzekering	181 **	181 **	181 **	149
overige verzekeringen	20	20	20	20
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	59 **	59 **	59 **	59 **
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	941	1019	1057	1024
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	51	51	51	51
inventaris	67	67	67	67
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	25 **	25 **	25 **	25 **
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	48 **	48 **	48 **	80 **
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	213	213	213	277
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	214	214	214	214
was- en schoonmaakmiddelen	5	5	5	5
persoonlijke verzorging	18	18	18	18
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	5	5	5	5
totaal huishoudelijke uitgaven	241	241	241	241
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1395	1474	1511	1542
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	91	118	226	366
SOCIALE PARTICIPATIE	87 **	87 **	87 **	97
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	4	31	140	269

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

m. Alleenstaande oudere met zorgvraag

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1256	1294	1470	1764
zorgtoeslag	104	104	104	78
huurtoeslag	257	257	242	84
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	41	40	40	39
forfitaire vergoeding	17	17	17	17
totaal inkomsten	1674	1712	1873	1982
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	87	87	87	87
elektriciteit	15	15	15	15
water	10	10	10	10
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	38	38
waterschapshffingen	0 •	0 •	12	12
telefoon, televisie, internet	59	59	59	59
zorgverzekering	181 **	181 **	181 **	149
overige verzekeringen	13	13	13	13
onderw ijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	2	2	2	2
vervoer	56 **	99 **	99 **	99 **
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	942	985	1035	1003
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	51	51	51	51
inventaris	67	67	67	67
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	9	9	9	9
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	32
eigen bijdragen/betalingen zorg	48 **	48 **	48 **	80 **
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	197	197	197	260
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	246 **	246 **	246 **	246 **
was- en schoonmaakmiddelen	20 **	20 **	20 **	20 **
persoonlijke verzorging	18	18	18	18
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	5	5	5	5
totaal huishoudelijke uitgaven	288	288	288	288
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1427	1470	1520	1551
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	247	242	353	430
SOCIALE PARTICIPATIE	87 **	87 **	87 **	97
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	161	156	266	334

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

n. Paar met zorgvraag

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1503	1654	1879	2255
zorgtoeslag	199	199	155	68
huurtoeslag	255	255	181	19
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	56	55	53	49
forfaitaire vergoeding	17	17	17	17
totaal inkomsten	2030	2180	2285	2408
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	79	79	79	79
elektriciteit	31	31	31	31
water	13	13	13	13
gemeentelijke heffingen	0 •	2 •	42	42
waterschapshoofden	0 •	11 •	23	23
telefoon, televisie, internet	70	70	70	70
zorgverzekering	363 **	363 **	363 **	298
overige verzekeringen	29	29	29	29
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	50 **	50 **	50 **	50 **
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	66	66	66
totaal vaste lasten	1156	1235	1287	1222
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	101	101	101	101
inventaris	80	80	80	80
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	29 **	29 **	29 **	29 **
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	48 **	48 **	48 **	48 **
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	281	281	281	345
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	389	389	389	389
was- en schoonmaakmiddelen	6	6	6	6
persoonlijke verzorging	35	35	35	35
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	438	438	438	438
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1875	1953	2006	2005
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	155	226	279	403
SOCIALE PARTICIPATIE	135 **	135 **	135 **	155
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	20	91	144	247

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

o. Ouder paar met zorgvraag

	100%	110%	125%	150%
INKOMSTEN				
netto loon/uitkering	1723	1754	1993	2392
zorgtoeslag	199	199	163	106
huurtoeslag	259	259	254	130
kinderbijslag	0	0	0	0
kindgebonden budget	0	0	0	0
kinderopvangtoeslag	0	0	0	0
voorlopige aanslag	39	38	38	37
forfaitaire vergoeding	17	17	17	17
totaal inkomsten	2236	2267	2465	2681
VASTE LASTEN				
huur	518	518	518	518
gas	87	87	87	87
elektriciteit	34	34	34	34
water	15	15	15	15
gemeentelijke heffingen	0 •	0 •	42	42
waterschapshffingen	0 •	0 •	23	23
telefoon, televisie, internet	56	56	56	56
zorgverzekering	363 **	363 **	363 **	298
overige verzekeringen	14	14	14	14
onderwijs	0	0	0	0
kinderopvang	0	0	0	0
contributies en abonnementen	3	3	3	3
vervoer	41 **	84 **	84 **	84 **
levensonderhoud anderen/betalingsverplichting	*	*	*	*
werkgerelateerde kosten	0	0	0	0
totaal vaste lasten	1132	1175	1240	1175
RESERVERINGSUITGAVEN				
kleding en schoenen	101	101	101	101
inventaris	80	80	80	80
onderhoud huis en tuin	23	23	23	23
zelfzorgmiddelen	4	4	4	4
eigen risico zorgverzekering	0 **	0 **	0 **	64
eigen bijdragen/betalingen zorg	48 **	48 **	48 **	67 **
vrijtijdsuitgaven	*	*	*	*
totaal reserveringsuitgaven	256	256	256	339
Huishoudelijke uitgaven				
voeding	378	378	378	378
was- en schoonmaakmiddelen	21 **	21 **	21 **	21 **
persoonlijke verzorging	35	35	35	35
huishoudelijke dienstverlening	0	0	0	0
huisdieren	*	*	*	*
roken	*	*	*	*
diversen	7	7	7	7
totaal huishoudelijke uitgaven	442	442	442	442
TOTAAL UITGAVEN BASISPAKKET	1830	1873	1938	1956
BESCHIKBAAR NA BASISPAKKET	407	394	527	725
SOCIALE PARTICIPATIE	135 **	135 **	135 **	155
BESCHIKBAAR NA BASIS- EN PARTICIPATIE	272	259	392	570

* Deze posten vallen onder het restpakket

Vet en cursief Afhankelijk van gemeentelijke tarieven

• Verminderd met de kwijtschelding

** Lokale tegemoetkomingen en/of meerkosten

Bijlage 3 | Overzicht saldo inkomsten minus uitgaven

Toelichting bij de tabel:

- De eerste twee kolommen (zwart) geven het netto inkomen weer en het verschil in netto inkomen tussen twee opeenvolgende inkomensniveaus.
- De volgende drie kolommen (blauw) hebben betrekking op het saldo na invulling van de noodzakelijke uitgaven in het basispakket. Hierbij is ook het verschil in het saldo tussen twee opeenvolgende inkomensniveaus weergegeven. En het verschil in bestedingsruimte op respectievelijk 110, 125, en 150 procent ten opzichte van de bestedingsruimte op bijstandsniveau.
- De laatste drie kolommen (groen) hebben betrekking op het saldo na invulling van de uitgaven uit het basispakket en het pakket voor sociale participatie. Ook hier zijn de verschillen weergegeven.
- Een negatief saldo op de maandbegroting is in rood weergegeven.
- Indien een hoger inkomen leidt tot minder bestedingsruimte (de zogenoemde armoedeval) dan is dit bij het betreffende inkomensniveau aangegeven met een rood pijltje:

inkomen				na basispakket			na basispakket en participatie			
%	netto inkomen	toename	toename	saldo	verschil met voorgaande inkomens-categorie	verschil met 100%	saldo	verschil met voorgaande inkomens-categorie	verschil met 100%	
		netto inkomen	t.o.v. 100%							
a. Alleenstaande										
100%	€ 1.411			€ 125			€ 39			
110%	€ 1.517	€ 105	€ 105	€ 152	€ 26	€ 26	€ 65	€ 26	€ 26	
125%	€ 1.663	€ 147	€ 252	€ 261	€ 109	€ 136	€ 174	€ 109	€ 136	
150%	€ 1.835	€ 172	€ 424	€ 434	€ 173	€ 308	€ 337	€ 163	€ 298	
b. Alleenstaande oudere										
100%	€ 1.617			€ 333			€ 246			
110%	€ 1.655	€ 38	€ 38	€ 328	↓ € -5	↓ € -5	€ 241	↓ € -5	↓ € -5	
125%	€ 1.816	€ 161	€ 200	€ 439	€ 111	€ 106	€ 352	€ 111	€ 106	
150%	€ 1.926	€ 110	€ 310	€ 549	€ 110	€ 217	€ 453	€ 100	€ 207	
c. Alleenstaande oudere (AIO)										
100%	€ 1.537			€ 253			€ 166			
110%	€ 1.655	€ 118	€ 118	€ 328	€ 75	€ 75	€ 241	€ 75	€ 75	
125%	€ 1.816	€ 161	€ 279	€ 439	€ 111	€ 186	€ 352	€ 111	€ 186	
150%	€ 1.926	€ 110	€ 389	€ 549	€ 110	€ 296	€ 453	€ 100	€ 286	
d. Eenoudergezin met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)										
100%	€ 2.064			€ 427			€ 288			
110%	€ 2.837	€ 772	€ 772	€ 444	€ 17	€ 17	€ 305	€ 17	€ 17	
125%	€ 3.328	€ 491	€ 1.264	€ 552	€ 108	€ 125	€ 413	€ 108	€ 125	
150%	€ 3.591	€ 263	€ 1.527	€ 786	€ 234	€ 359	€ 602	€ 189	€ 314	
e. Eenoudergezin met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)										
100%	€ 2.183			€ 219			€ 68			
110%	€ 2.289	€ 105	€ 105	€ 259	€ 40	€ 40	€ 107	€ 40	€ 40	
125%	€ 2.446	€ 158	€ 263	€ 351	€ 92	€ 132	€ 200	€ 92	€ 132	
150%	€ 2.709	€ 263	€ 526	€ 603	€ 252	€ 384	€ 389	€ 189	€ 321	

inkomen				na basispakket			na basispakket en participatie		
%	netto inkomen	toename netto inkomen	toename t.o.v. 100%	saldo	verschil met voorgaande		saldo	verschil met voorgaande	
					inkomens- categorie	verschil met 100%		inkomens- categorie	verschil met 100%
f. Paar zonder kinderen									
100%	€ 1.957			€ 166			€ 31		
110%	€ 2.108	€ 150	€ 150	€ 238	€ 72	€ 72	€ 102	€ 72	€ 72
125%	€ 2.215	€ 107	€ 258	€ 292	€ 55	€ 127	€ 157	€ 55	€ 127
150%	€ 2.342	€ 127	€ 385	€ 420	€ 128	€ 254	€ 265	€ 108	€ 234
g. Ouder paar									
100%	€ 2.181			€ 404			€ 269		
110%	€ 2.212	€ 31	€ 31	€ 392	↓ € -12	↓ € -12	€ 257	↓ € -12	↓ € -12
125%	€ 2.410	€ 198	€ 229	€ 525	€ 133	€ 121	€ 389	€ 133	€ 121
150%	€ 2.628	€ 218	€ 447	€ 743	€ 218	€ 339	€ 588	€ 198	€ 319
h. Ouder paar (AIO)									
100%	€ 2.052			€ 275			€ 140		
110%	€ 2.212	€ 160	€ 160	€ 392	€ 117	€ 117	€ 257	€ 117	€ 117
125%	€ 2.410	€ 198	€ 358	€ 525	€ 133	€ 250	€ 389	€ 133	€ 250
150%	€ 2.628	€ 218	€ 576	€ 743	€ 218	€ 468	€ 588	€ 198	€ 448
i. Paar met 2 jonge kinderen (3 & 5 jaar)									
100%	€ 2.344			€ 292			€ 104		
110%	€ 2.495	€ 150	€ 150	€ 376	€ 85	€ 85	€ 189	€ 85	€ 85
125%	€ 2.602	€ 107	€ 258	€ 419	€ 42	€ 127	€ 231	€ 42	€ 127
150%	€ 2.729	€ 127	€ 385	€ 539	€ 120	€ 247	€ 295	€ 65	€ 191
j. Paar met 2 oudere kinderen (14 & 16 jaar)									
100%	€ 2.463			€ 106			€ -94		
110%	€ 2.614	€ 150	€ 150	€ 190	€ 85	€ 85	€ -9	€ 85	€ 85
125%	€ 2.721	€ 107	€ 258	€ 232	€ 42	€ 127	€ 33	€ 42	€ 127
150%	€ 2.848	€ 127	€ 385	€ 348	€ 116	€ 243	€ 76	€ 44	€ 170
k. Paar met 2 kinderen, waarvan 1 meerderjarig (16 & 22 jaar)									
100%	€ 2.809			€ 235			€ 19		
110%	€ 2.996	€ 187	€ 187	€ 356	€ 122	€ 122	€ 140	€ 122	€ 122
125%	€ 3.137	€ 140	€ 328	€ 496	€ 140	€ 262	€ 280	€ 140	€ 262
150%	€ 3.356	€ 220	€ 547	€ 711	€ 215	€ 477	€ 439	€ 159	€ 420
l. Alleenstaande met zorgvraag									
100%	€ 1.486			€ 91			€ 4		
110%	€ 1.592	€ 106	€ 106	€ 118	€ 27	€ 27	€ 31	€ 27	€ 27
125%	€ 1.737	€ 146	€ 251	€ 226	€ 108	€ 135	€ 140	€ 108	€ 135
150%	€ 1.908	€ 170	€ 422	€ 366	€ 139	€ 274	€ 269	€ 129	€ 264
m. Alleenstaande oudere met zorgvraag									
100%	€ 1.674			€ 247			€ 161		
110%	€ 1.712	€ 38	€ 38	€ 242	↓ € -5	↓ € -5	€ 156	↓ € -5	↓ € -5
125%	€ 1.873	€ 161	€ 199	€ 353	€ 110	€ 105	€ 266	€ 110	€ 105
150%	€ 1.982	€ 109	€ 308	€ 430	€ 78	€ 183	€ 334	€ 68	€ 173
n. Paar met zorgvraag									
100%	€ 2.030			€ 155			€ 20		
110%	€ 2.180	€ 150	€ 150	€ 226	€ 71	€ 71	€ 91	€ 71	€ 71
125%	€ 2.285	€ 105	€ 255	€ 279	€ 53	€ 124	€ 144	€ 53	€ 124
150%	€ 2.408	€ 123	€ 378	€ 403	€ 124	€ 248	€ 247	€ 104	€ 228
o. Ouder paar met zorgvraag									
100%	€ 2.236			€ 407			€ 272		
110%	€ 2.267	€ 30	€ 30	€ 394	↓ € -13	↓ € -13	€ 259	↓ € -13	↓ € -13
125%	€ 2.465	€ 198	€ 229	€ 527	€ 133	€ 120	€ 392	€ 133	€ 120
150%	€ 2.681	€ 216	€ 445	€ 725	€ 198	€ 318	€ 570	€ 178	€ 298